

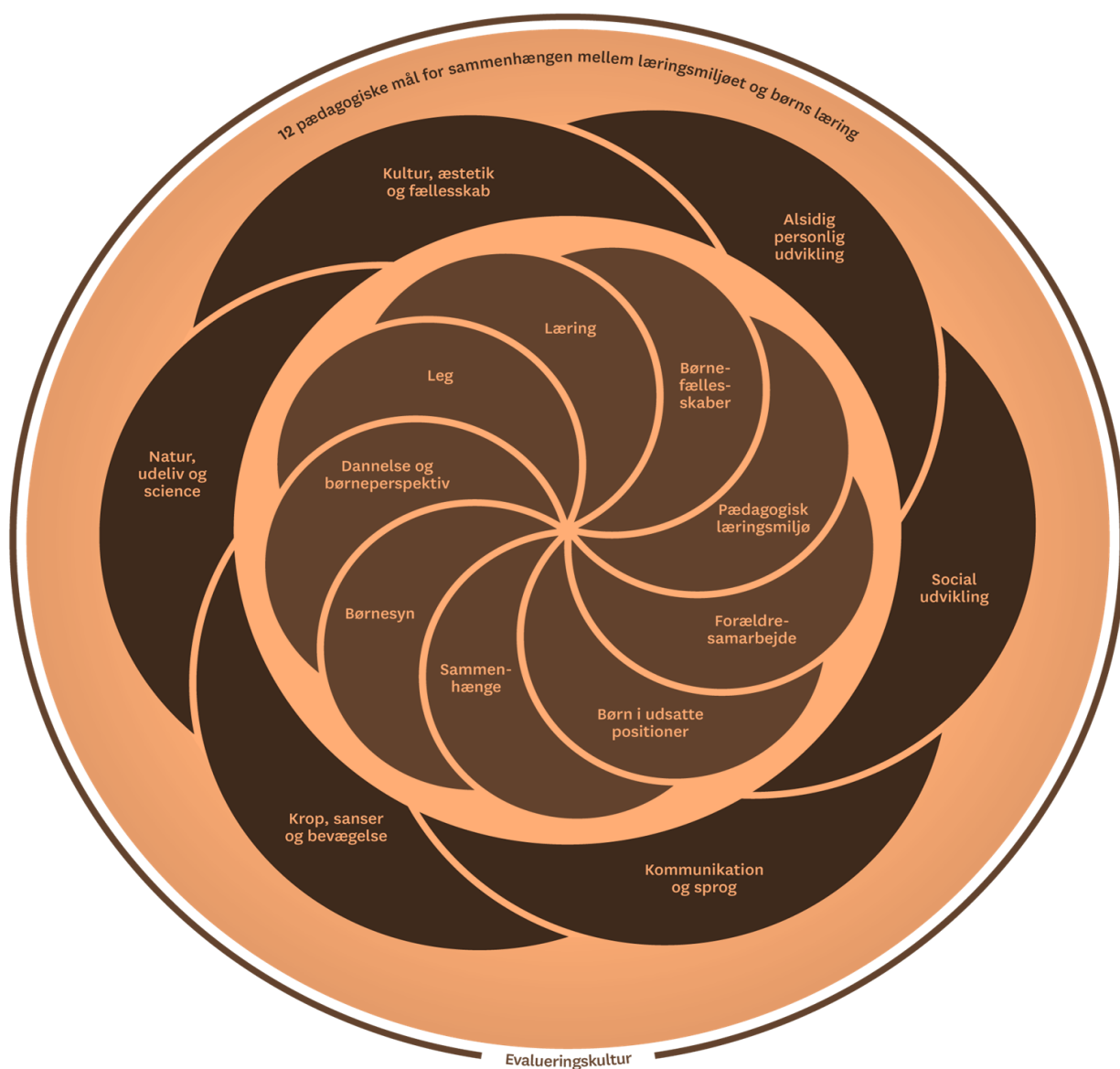
Pædagogisk læreplan for Aagades Børnehave 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG	6
Børnesyn	8
Dannelse og børneperspektiv	11
Leg	13
Læring	15
Børnefællsskaber	16
PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ	19
SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING	25
BØRN I UDSATTE POSITIONER	28
SAMMENHÆNG TIL BØRNEHAVEKLASSEN	30
ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	32
INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET	33
ARBEJDET MED DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	38
DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	50
Alsidig personlig udvikling	50
Social udvikling	61
Kommunikation og sprog	64
Krop, sanser og bevægelse	70
Natur, udeliv og science	74
Kultur, æstetik og fællesskab	77
LEDERENS ANSVAR FOR UDARBEJDELSE AF DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	79
EVALUERINGSKULTUR	82
INDDRAGELSE AF BESTYRELSEN	84

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Aagades Børnehave er en lille privat børnehave fra 1970, beliggende i Aagade i Aalestrup, normeret til 42 børn, og med pt 7 ansatte. Vi har en meget engageret forældregruppe, bestyrelse og en støtteforening som arbejder tæt sammen med os, og vi har en del arrangementer efter almindelig åbningstid, som giver os et tæt samarbejde, og gennem bestyrelsen en forældreindflydelse som er meget direkte.

Børnehaven er en "åben plan" institution. Det vil sige at børnene det meste af dagen, frit kan færdes i alle rum. Bortset fra 9.15 – 12.00 hvor børnene er fordelt på stuerne Marken og Skoven, og en gang om ugen hvor de er fordelt i aldersopdelte grupper. - På denne måde har vi en stram struktur på rammerne – fordi vi føler, at det er på denne vis vi bedst understøtter børnenes udvikling og trivsel.

At være en privat institution betyder at vi er underlagt samme tilsyn og lovgivning som kommunale institutioner, - dvs at vi har samme rammebetingelser og tværfaglige samarbejde, som kommunens kommunale institutioner, men øverste ledelse er en bestyrelse, og det er dem som sammen med institutionens leder har ansvar for pædagogikken, økonomi og f.eks. har ansættelses- og afskedigelseskompetencer.

Prismæssigt kører vi med samme takst som de kommunale institutioner, og søskenderabatter, fripladsordninger osv. foregår på samme måde som i de kommunale. Vi har også et tæt samarbejde med CPP: logopæder, psykologer eller sagsbehandlere i familie-afdelingen, Børn i bevægelse m.fl.

Vi har til huse omkredset af skønne omgivelser og natur, Ådalen og Simested Å, Rosenparken, Spejderskoven, Bevægelsesparken og Naturbasen Aalestrup, for bare at nævne nogen af de steder vi bruger. Vi bruger udelivet og naturen som vores udvidede rum, og vores pædagogiske aktiviteter med børnene foregår på samme måde ude som inde

I 2018 modtog vi det Grønne Flag gennem Grønne Spirer, som er en mærkningsordning for institutioner som ønsker bevidsthed om en grønnere hverdag, og hvor udeliv, natur og miljø bliver prioriteret højt. I praksis betyder det, at vi er meget ude, (hver dag, uanset vejret), har en grøn handleplan, har mindst 2 temaforløb eller natur/miljø projekter hvert år, og har 2 pædagoger som har været på kursus og har ekstra fokus på denne del af vores værdigrundlag.

Vi er en fagligt velfunderet personalegruppe, som alle er uddannede pædagoger (enkelte vikarer undtaget), og personalegruppen supplerer hinanden godt – idet hver især har uddannelse og/eller efteruddannelse/kurser med forskellige tilgange til pædagogik – heriblandt neuropædagogik, motorik/bevægelse/idræt og natur/udeliv.

I Aagades Børnehave er der sket meget nyt de sidste 2 år. Her har vi haft et øget fokus på kvalitetsudvikling gennem dataindsamling/dokumentation. Der er indkøbt en stor del helt nyt evidensbaseret materiale – både litteratur og pædagogiske værktøjer, som nu er det retningsgivende for alt vores arbejde. Vi er i gang med et uddannelsesløft for alle: Nordic Pas, og samtidig/ og derved gennem en implementering af en systematiseret tilgang til alt vores arbejde gennem:

- analyse af og refleksion over problemstillinger
- Målformuleringer
- Dataindsamling og vurdering af målopnåelse
- Refleksion og forankring i de nye tiltag

Vi er en institution som baserer hele vores udviklings- og læringsarbejde på fakta og data, og er lige nu i gang med en yderligere faglig opkvalificering i den samlede personalegruppe i form af et analyse/vurderingsredskab (Nordic Pas), som vi fremadrettet vil benytte til både vores pædagogiske arbejde, og til skærpet fokus og arbejde i.f.t. forældreinddragelse.

Vi arbejder meget i dybden med vores værdigrundlag, og er derfor i princippet imod at bruge værdiord uden samtidig at begrunde hvad de betyder for os og for børnene, og hvordan vi opnår det.

I Aagade vil vi hellere konkludere at vores målsætning ift børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse er, at:

Vi **VED** noget (baseret på data, evidens, teori og begreber)

Vi **KAN** noget (omsætte vores viden til pædagogisk praksis, metoder og didaktik)

Vi **VIL** noget (det moralske imperativ: at gøre og at handle)

I forhold til didaktikken vil vi gøre det fagligt på denne måde:

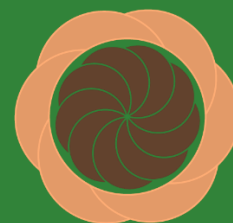
HVAD SKAL LÆRES?

HVORFOR skal det læres

HVORDAN skal det læres

Det hele med udgangspunkt i det enkelte barn, og i et helhedssyn

DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

- "Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."
- "Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

Dagtilbudslovens § 8, stk. 2

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

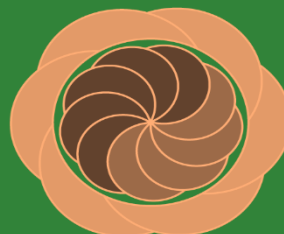
Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2.

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv,

Leg, læring og børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Gennem de sidste mange år er der indenfor det pædagogiske felt, blevet diskuteret hvordan dagtilbud arbejder/skal arbejde med børn ift. at fremme børns robusthed og gøre dem skoleparate = parate til at tage ansvar og stå på egne ben i en voksenstyret verden af indlæring! Hvordan man arbejder med dette, afgøres af det børnesyn den enkelte institution har. Er det et "Barnets perspektiv" børnesyn (Beings = børnesynet er nutidsorienteret, hvilket betyder at man er fokuseret på hvad barnet kan i dette øjeblik), eller et "Det formålsstyrede barn" børnesyn (Becomings = børnesynet er fremtidsorienteret, hvilket betyder at man orienterer sig mod hvad individet kan blive eller hvad det skal kunne for at blive anset som det hele menneske). Skitseret op overfor hinanden ser de to børnesyn således ud:

<u>Det formålsstyrede barn</u>	<u>Barnets perspektiv</u>
Mål-middel-didaktik	Hverdagsliv og -praksis i centrum
Læring fastlagt efter eksterne læringsmål	Læring via lærende legende aktiviteter
Instruktionspædagogik	Voksne som 'vejledende deltagere'
Det kognitive barn: Tidlig basal læring af 'fag'	Det hele barns personlighedsudvikling
Aldersstadier som 'målestok': Hvad skal barnet kunne?	Barnets perspektiv og børneperspektiv i centrum
Læring styres af mål, delmål og planer	Hverdagen har sin egen læringsstruktur og praksis'
Planlægnings- og organiseringsiver	Omtanketid: Den refleksive praktiker
Testning: Har barnet de aldersrelevante færdigheder?	Tester ikke, men observerer og vurderer
Målstyret evaluering: Nåede vi målene?	Evaluering: Diskussion aflæringspraksis som erfaringsproces. Hvor er vi i processen? Hvor skal vi hen?
	(Sommer, Dion. "Barndomspædagogik i dagtilbud" s. 66)

Hvad gør vi i Aagades Børnehave?

I Aagades børnehave ser vi børnene som værende kompetente og selvstændige individer, der udvikler sig i hvert sit tempo og på hver sin måde. Børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Vi møder derfor hver dag barnet med nærhed, ved at have øjenkontakt, være tilgængelig i børnehøjde og være opmærksom på barnets behov. Ligeledes bruger vi vores krop til at yde både fysisk og psykisk omsorg, så børnene mærker nærhed og tryghed, tillid og omsorg. Vi møder børnene med passende udfordringer alt efter udviklingsniveau, og differentierer aktiviteterne så alle kan være med. Vi understøtter det gode børnehaveliv ved at sørge for at børnene føler sig set og forstået, har plads, tid og ro til fordybelse både alene og sammen med andre. Her har vi fokus på at give plads til det enkelte barns behov og kompetencer, og understøtter disse ind i børnefællesskabet. Ikke alle børn ønsker at lege i større grupper og vi accepterer naturligvis den perifere deltagelse i lege/aktiviteter, men vi er samtidig undersøgende på hvorfor barnet ikke ønsker at deltage på lige fod med andre, hvad der evt. skal til for at barnet kan/vil deltage, og på vores rolle som igangsætter/deltager i en aktivitet og vores relation til det enkelte barn.

Som beskrevet under punktet "Evalueringsskulptur", er personalet under uddannelse i Nordic PAS (pædagogisk analyse system). Dette redskab bruger vi til løbende at følge med i og evaluere børnenes udvikling og læring. PAS er et vurderings – og beskrivelsesmateriale som gennem en række opgaver, er med til at finde et barns potentialer samt forudsætninger for læring. På alle personalemøder, stue/gruppemøder og evt. faglige netværksmøder skal vi bruge "Sammenhængscirklen" som analyse redskab over opretholdende faktorer i forhold til en valgt problembeskrivelse. Det kan f.eks. være et barn som ikke synes at have nogle positive legerelationer i børnehaven, eller personalet måske har svært ved at nå ind i en relation til et bestemt barn.

Når et barn starter i børnehaven laver vi en TRAS (tidlig registrering af sprog), som følges op på efter et år, hvis barnet udviser besvær indenfor et af punkterne i testen.

Inden skoleopstart laves en SPU (skole parathedens undersøgelse) af hvert barn, og hvis der viser sig at være enkelte punkter der skal følges op på, planlægges der forløb som understøtter den læring barnet har brug for.

I planlægningen af den daglige struktur og aktiviteter, er der tænkt læring ind på forskellige niveauer og med forskellige metoder. Vores ugestruktur bærer tydeligt præg af at være formålsstyret mhp. at børnene skal lære noget imens de er her. Det kan være alt fra at lære at lege med andre og være venner, til at lære hvordan man gebærder sig i trafikken og i naturen, over i at blive selvhjulpne med tøj, toiletbesøg og madpakker, og begyndende bogstav og tal genkendelse.

Hvilken form for børnesyn har vi så i Aagades børnehave? Umiddelbart vil det ifølge det ovenstående skema, give mest mening at vi lægger os ind under fanen "Barnets perspektiv", og det er dette vi har som hovedfokus i Aagades børnehave, men med den gældende lovgivning indenfor dagtilbudsområdet, kan vi ikke komme udenom det faktum, at vi på nogle punkter arbejder indenfor fanen "Det formålsstyrede barn".

Dannelse og børneperspektiv

Der bliver ofte snakket om, at vi pædagogers arbejde bl.a. består af at hjælpe barnet til læring og dannelse. Hvad er det så vi i Aagades børnehave vil have at børnene dannes til? Og hvordan vil vi arbejde med dette i praksis?

Før vi kan finde ud af dette, har vi brug for at vide hvad dannelse er for en størrelse. Den tyske uddannelsestænkter Wolfgang Klafki beskrev dannelse som evnen til fornuftig selvbestemmelse, og at dannelse traditionelt set er koblet til begreber som frihed, myndighed, fornuft og selvvirksomhed. Han så dannelse som modsætningen til tilpasning, altså at dannelse ikke er et tilpasningsprojekt hvor barnet indoktrineres med normer, værdier og gode manerer. Dannelse er ikke det samme som uddannelse, da uddannelse betyder undervisning i bestemte fag/emner. Dannelse dækker over dels den proces, hvorigennem et menneske tilegner sig et kulturelt bestemt indhold af viden, færdigheder og holdninger, og til resultatet af denne proces, som formodes at have ført til en dannelse af personligheden i den ønskede retning.

Når vi arbejder med dannelse i børnehaven, er det ikke vores mål at børnene skal ende som fuldt dannede individer ved afslutningen af deres børnehavetid, men vi skal lægge kimen til de mennesker de bliver som voksne deltagere i vores samfund.

Aagades børnehave arbejder ud fra den samme lovgivningsmæssige ramme som de kommunale institutioner og i dagtilbudsloven står der følgende:

"§ 7. Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv."

"Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst."

Og "Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund."

Formålet med denne lovgivning er altså at børne udvikles til at tage del i det offentlige liv, som selvstændige, ansvarlige og demokratiske individer.

Hvordan gør vi i Aagades børnehave?

I det pædagogiske læringsmiljø tages udgangspunkt i et børneperspektiv. Forældre, børn og voksne skal sammen, og i samarbejde, finde ud af hvad børnenes perspektiver er, for at videreudvikle læringsmiljøet - en dynamisk proces som hele tiden flytter sig. En gang om året udsender vi et skema, hvori forældrene sammen med deres børn, er med til at vurdere barnets miljø og trivsel. På denne måde får både forældrene og personalet mulighed for at høre, hvad barnet synes om at gå i børnehaven. Vi får børnenes perspektiver på alt fra legetøj, vokseninitierede aktiviteter, den frie leg, venskaber osv. igennem de daglige dialoger der opstår, og ved at være nysgerrige på børnenes tanker og følelser, har vi mulighed for at videreudvikle vores arbejde og vores faglighed.

Børnene har en stor portion medbestemmelse ift. hvilke aktiviteter de ønsker at lave/lege, men også i nogle pædagogiske forløb, som er planlagt af de voksne. Børnene inddrages og de får medbestemmelse. Børnene er ofte medbestemmende ift. vores gåture. Børnene skiftes her til at gå forrest og vælge om vi skal gå til højre, venstre eller ligeud når vi kommer til en ny vej. Dette giver nogle meget spændende ture rundt i byen. Når vi er på legepladsen vælger børnene selv hvem de vil lege med og hvad de vil lege. Når stuerne holder samling kan børnene være med til at vælge sange/sanglege og når vi har maddag, er børnene med til at bestemme menuen. Demokratiske valg ift. større ting kan børnene også være med til, som f.eks. da vi holdt et rigtig valg i forbindelse med at vores dyr skulle navngives. Vi har ofte lavet mindre udstillinger om kreative ting børnene havde lavet, spændende ting børnene har samlet op/fundet på en tur i skoven, der har været udstillinger om deres yndlingslegetøj og yndlingsdyr.

Som det er beskrevet under punktet "Barnets alsidige udvikling", har vi i Aagades børnehave fokus på disse begreber:

- ✓ Positivt samspil og en tryk tilknytning mellem pædagog og barn.
 - Herunder afstemt og støttende samspil.
- ✓ Livsduelighed (Kan ses som værende barnets relation til sig selv bl.a. dets følelsesmæssige udvikling)
 - Herunder selvregulering og empati, selvtillid og selvværd, opmærksomhed og fordybelse.
- ✓ Engagement og deltagelseskompetence (Kan ses som værende barnets relationer til andre, herunder personalet og børnegruppen.)
 - Herunder et inkluderende læringsmiljø, et fleksibelt pædagogisk design.
- ✓ Gåpåmod (Kan ses som værende barnets relation til sin omverden.)

- Herunder udforskningslyst, mestre udfordringer.

Disse begreber udvikler sig i samspil med hinanden og er en essentiel del af barnets dannelse, som et selvstændigt individ i en del af det samfundsmæssige fællesskab. Vores arbejde i praksis med disse begreber, kan ses under punktet "Barnets alsidige udvikling".

Leg

Hvad er definitionen på at lege ifølge Den store Danske ordbog?

"Lege: verbum

Oprindelse: norrønt leika 'danse, lege, øve idræt, røre sig', gotisk laikan 'springe, hoppe' af en rod med betydningen 'hoppe'

Betydninger

1. deltage i eller være beskæftiget med leg, ofte om børn

1.a OVERFØRT: beskæftige sig med en aktivitet der er præget af dumdristighed, tankeløshed, tilfældighed, fantasi, sjov el.lign.

2. lade som om nogen eller noget er noget andet end det faktisk er tilfældet"

Hvad gør vi i Aagades Børnehave ?

I Aagades børnehave har vi legen i fokus, både som voksen og børne initieret leg. Barnets leg er basal for barnets udvikling og egen meningsdannelse. I legen skaber børn en verden af mening og værdier, og deler herigennem livsverdener med andre børn. I legen sker konstante forhandlinger, hvor reglerne hele tiden bliver genforhandlet og aftalt. Leg karakteriseres af fantasi, spænding, lyst og engagement, hvor kreativitet, sprog og kropslige udtryk er flettet ind i hinanden.

Legen er central for udvikling af sprog og kompetencer – og dermed nødvendig for børns læring, kreativitet og evne til at skabe. Leg og læring er for barnet en helhed og ikke noget, der kan skelnes imellem eller adskilles. Legen defineres ud fra den kontekst den skabes i og vi har derfor et underpunkt hertil, som vi har valgt at kalde "Leg og læringsmiljø".

Leg og læringsmiljø:

Fysisk har vi valgt at have både små og store rum, - ude som inde. Så kan børnenes forskellige behov bedre tilgodeses efter vores mening. Vi har oplevet at børnene ofte går fra at lege med/i en lille gruppe, helt ned til 1 andet barn – og i et lille rum, afskærmet lidt fra de andre – til at bevæge sig ud i de større rum, og med en større gruppe børn i takt med deres udviklingsniveau (at turde, at kunne overskue større gruppe, mere larm/flere sensoriske indtryk m.m.)

Tidsmæssigt har vi "leg" på skemaet, - både som vokseninitieret aktivitet, - men i størst grad når vi ved samling/til planlagte aktiviteter eller på legepladsen som vi altid er på HVER dag både formiddag og eftermiddag. Vi kan også hoppe med på børnenes lege initiativer i f.eks. eftermiddagsmad-situationen, men først når vi har sikret os at alle børn har haft mulighed for, og ro til at få lidt energi til muskler og hjerne først.

Materialer vælger vi i høj grad ud fra det kriterium, at det kan bruges til flere funktioner, - og helst at det lægger op til barnets egen evne ift. fantasi og kreativitet. Vi skifter også rummenes funktion ud efter en periode- så det rum der f.eks. har været dukkekrog i en periode, nu får konstruktionsmaterialer, så de små rum lægger op til forskellige lege/-muligheder – og de børn som gerne vil være i små rum, ikke nødvendigvis altid skal lege med dukker derinde.

Vi har etableret legegrupper – hvor vi voksne har sat rammer for deltagere, antal og fysisk placering. Og også hvilket personale som er med i/ i nærheden af denne gruppe. Dette både for at den voksne fungerer som katalysator for/ støtte i legen ved behov,- og den voksne kan således komme med spørgsmål til barnet, så det "opdager" dets egen rolle, eller får ideer til leg eller støtte ift. legen eller de andre børn. Vi har set et behov for at oprette disse legegrupper både på baggrund af ovenstående, og fordi vi oplevede at en del af vores børn allerede fra dagplejen og hjemme, havde meget nære venskaber, som var gode for dem, men også kunne gøre, at børnene slet ikke var i stand til at komme i gang med at lege eller finde legekammerater, hvis bedstevennen var syg, havde fri eller fandt på at lege med en anden. Derfor ville vi prøve at udvide deres evne til relationsdannelse ved at støtte dem i at "opdage" andre børn. I disse legegrupper kan personalet også finde på at bestemme, at nu er det "Peter" der bestemmer hvad i skal lege – fordi Peter måske altid trækker sig af lege fordi de bliver for vilde/stille eller fordi Peter slet ikke har opdaget at han har en stemme der kan blive hørt. Samtidigt opdager de andre at Peter også har gode ideer, og lærer også meget ift. at udsætte egne behov/lærer at få øje på den anden, lytte osv.

Uderummet er et af de vigtigste læringsmiljøer vi har som naturbørnehave. Barnet kan lege det samme udenfor som inde, men udenfor har barnet mulighed for alle de lege, som er "forbudte" indenfor. De "farlige" lege som at løbe stærkt ned af bakken, klatre højt op i et træ, snitte pinde med en kniv, eller tænde bål sammen med personalet, er ikke mulige indenfor ift. til sikkerheden. Barnet får afprøvet egne grænser og det får en oplevelse af succes når de prøver noget de ikke turde før f.eks. prøver at hænge med hovedet nedad på gytgen, rutsjer baglæns ned, eller når vi går ud i store vandpytter der måske/måske ikke går over kanten på gummistøvlerne.

Læring

I Aagades børnehave ser vi barnet som et aktivt lærende individ, der besidder særlige ressourcer og udviklingspotentialer. Vi ser hvert barn som værende unikt, og derfor har forskellige læringsbehov. Det betyder, at barnet skal mødes af personale, som tager udgangspunkt i det enkelte barn.

Vi tror på, at børn lærer på forskellige måder, og at læring er afhængig af den sammenhæng, som børnene indgår i. Noget læring opstår spontant i leg og andre gange gennem voksenstyrede aktiviteter. Læring skal altså forstås bredt. Det sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og blive udfordret herigennem. Herunder kommer det pædagogiske læringsmiljø, som skal fremme børnenes sociale, kognitive, følelsesmæssige og kropslige udvikling og forståelse.

Personalet rundt om barnet skal være opmærksomme på, hvor og hvornår læring finder sted, og skal tænke læring ind i planlægningen og evalueringen af deres pædagogiske arbejde. Vigtigst af alt, er dog at personalet gør sig overvejelser om "Hvorfor skal noget læres" og "Hvad er hensigten med denne læring". Som filosofen og psykologen John Dewey så smukt udtrykte det:

"Erkendelsen af at et naturligt udviklingsforløb opstår altid i forbindelse med situationer, der involverer en "learning by doing" - man lærer ved at gøre. Færdigheder og beskæftigelser danner det første stadium af læringen. Jeg tror ikke, at mennesker lærer ved at gøre.... - det vigtigste er de ideer, man forbinder med sin gøre. Uintelligente handlinger vil resultere i, at man lærer de forkerte ting!" (Dewey, John. Demokrati og uddannelse)

I Aagades børnehave arbejder vi ud fra, at leg er leg, men leg også er læring. Derfor planlægger vi den intenderede læring, således at barnet opnår en læring i en legende kontekst. Det sker f.eks. i forbindelse med at vi bygger vandbaner på legepladsen. Her tages udgangspunkt i at følge barnets spor og følge op på den naturlige interesse barnet viser i aktiviteten. Det kan være barnet spørger ind til "Hvorfor flyder blade ovenpå vandet, når sten synker til bunden?", eller "Hvorfor løber vandet ned af bakke og ikke op ad bakke?" Når vi går i skoven og bygger en hule, kan vi undersøge skovbunden for kryb og kravl, de forskellige typer blade sammenlignes og vi kan måske være heldige at finde en lort fra et dyr.

I de daglige rutiner som foregår i garderoben, på samling, ved spisebordet osv. lærer barnet bl.a. at udvise empati ved at hjælpe hinanden, gode bordmanerer, vente på tur og andre socialt acceptable færdigheder. Genkendeligheden og gentagelsen i rutinerne skaber forudsigelighed, som på sigt skaber handlingsrum, som børnene selvstændigt kan navigere i. Barnet véd, hvad der forventes af det, og det kan derfor agere selvstændigt heri

Den franske filosof Merleau-Ponty formulerede således at: *“Børn er ikke en hjerne, men en krop, en helhed, som er medvirkende til at huske. Børn lærer i høj grad med kroppen, og en aktiv, velstimuleret krop er et nødvendigt grundlag for børns læreprocesser”.*

Så for at give barnet de bedste muligheder for at lære, er det er vigtigt:

- at barnet får mulighed for at være aktivt deltagende.
- at give tid og rum til leg. Forskning viser at læring sker gennem de erfaringer barnet gør sig.
- at give barnet tiltro til dets egne evner.
- at give barnet input/oplevelser, så de har noget at lege.
- at give plads til, at fravige et mål og følge "barnets spor" og have fokus på spontanitet.
- at skabe mulighed for fællesskaber og at skabe mulighed for differentierede legefællesskaber.
- at tage udgangspunkt i det enkelte barns erfaringer, interesser, potentialer og ressourcer.
- at støtte barnet i både at afprøve nye ting og give plads til gentagende aktiviteter.
- at gøre barnet nysgerrigt og give det kompetencer, som kan bruges videre i livet.

- at veksle mellem børne- og voksen interesser og initiativer.

Børnefællesskaber

Vi mener, at det er vigtigt at have fokus på at opbygge et solidt børnefællesskab, hvor børnene er opmærksomme på hinandens trivsel. Alle børn skal indgå i et fællesskab med andre børn og voksne, om at skabe et socialt rum, som hvert enkelt barn lærer og udvikler sig igennem. For de nye børn, der starter i børnehaven, kan det være ekstra svært at finde ind i børnefællesskabet. De nye børn skal i forskellig grad lære at føle sig trygge, både til det at gå i børnehaven og dagsrytmerne, men også til de andre børn og personalet. Det som vores opgave, at hjælpe disse børn til at indgå i børnefællesskabet, så de bruger mulighederne i børnehaven til at lege, men også at de selv hen ad vejen kan bidrage med nye initiativer, til at kunne indgå i lege med andre børn.

Alle i personalegruppen har en gruppe kontakt børn. Disse tager som udgangspunkt imod det nye barn for en given måned. Det betyder, at det lille nye barn let kan føle sig ekstra tæt knyttet til

netop denne kontaktperson, fordi det er den person, som har taget sig meget af det barn i de første par dage. For at undgå at barnet f.eks. bliver meget ked af det, fordi en bestemt person ikke er der hele dagen lang, er vi meget bevidste om at begrænse dette, ved at barnet skal lære alle i personalegruppen at kende. Dette tilgodeser vi bl.a. ved, at vi arbejder på skift med at åbne, lukke eller arbejde på mellemtiderne i børnehaven. Det betyder, at et nyt barn hurtigt bliver taget imod af flere forskellige ansigter og hurtigt lærer, at føle sig trygge ved mere end kun en person. Det gør det samtidig lettere på sigt, at barnet eksempelvis kan blive trøstet, puttet til middag, hjulpet på badeværelset eller i garderoben af alle i personalegruppen.

Vi er selvfølgelig opmærksomme på alle børn, uanset alder, vi vil opbygge gode børnefællesskaber sammen med alle børn, hvor børnene danner gode relationer på tværs af alder, køn og social og kulturel baggrund. Nogen børn leger med børn på deres egen alder, andre kan også lege på tværs af alder, køn og kultur. Alt sammen er en del af børns udvikling, vi støtter op omkring, da det er med til at danne dem og personliggøre dem og deres identitet.

Vi ser børn danne relationer med børn som ikke altid er givende og positive for deres udvikling. Begge disse børn kan f.eks. have gode legekompetencer og samspil adskilt, men sammen er de ikke gode og vi ser derfor en negativ udvikling. Her hjælper vi disse børn med evt. at øve sociale spilleregler, så som hvordan man taler pænt til sine venner, at man skal være en god ven og hvad det vil sige at være en god ven. At man ikke holder nogen udenfor, hvordan man opfører sig hvis man bliver sur, eller hvad man kan gøre/sige i stedet for at slå, eller på anden måde er fysisk udadreagerende overfor andre børn. Her opretter vi evt. legegrupper, som tilgodeser begge børn hver for sig og som forhåbentlig med vores hjælp, kan guides i en retning og sammensat med nogle børn, som er positive for dem og deres udvikling. En anden mulighed er evt., at vi hver onsdag har "små grupper" hvor vi på skift har mulighed for at tage 3-4 børn med ind i en mindre gruppe og lave målrettet arbejde med dem. Det kunne være sprogarbejde, motorisk udfoldelse eller relationsarbejde i en legegruppe der var målet, som før beskrevet.

Vi skal samtidig skabe balance mellem individ og fællesskab. At kunne lege selv og sætte en leg i gang, er en stærk kompetence for børn i fremtiden at have med sig. Når de efter endt børnehavetid skal starte i skole, vil der blive stillet krav til dem om, at de selvstændigt skal kunne gå i gang med en opgave og ikke behøver konstant hjælp fra en lærer, for at kunne lave sine lektier. Lige så vigtig det er for et barn at kunne være selvstændig, lige så vigtig er det at kunne indgå i børnefællesskaber. At blive holdt udenfor en gruppe og ikke være en del af fællesskabet i en børnegruppe, er ikke en rar følelse for børn at have. Børn må/skal udvise selvstændighed, men de skal ikke føle sig alene. Alle børn har brug for at føle sig som en del af et fællesskab, det øger deres selvtillid, glæden ved at føle sig som en del af noget, anerkendt for den man er og blive respekteret og lyttet til af andre. Derfor er vi meget opmærksomme på, at alle børn har det godt og trives ved at gå i børnehaven. Vi træder ind og hjælper et barn, som på en eller anden måde ikke bliver lukket ind i det sociale spillerum, eller anerkendt af de andre børn som mulig kammerat. Børn har ret til at vælge til og fra, det er der også stor læring i. Men måden det gøres på, kan vi hjælpe dem med at håndtere. Vi ser situationer hvor vrede og udadreagerende adfærd bliver måden hvorpå nogle børn handler, for måske at vise "magt" ift. kammeraterne, fordi de eksempelvis ikke vil lege med nogle bestemte børn. Denne form for handlemåde er ikke acceptabel. Samtidig skal der også være en fin balancegang mellem, at børn skal kunne lukke andre børn ind i deres

leg, men også i nogle situationer at have ret til at sige fra. Her må vi hjælpe i hver enkelt situation og vurdere hvad der føles rigtigt og forkert, for at legen ikke bliver ødelagt for den gruppe børn.

Når vi taler om børnefællesskaber må læringsmiljøet/børnemiljøet også nævnes, da det er fundamentet for at børn leger sammen. Vi er bevidste om, at det pædagogiske læringsmiljø er meget afgørende for, at børn leger og hvordan de leger, det være sig de fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer. Børn skal derfor hjælpes og guides til at lære og lege, nogle mere end andre. Vi skaber muligheden for, at børnene kan deltage i mange forskellige børnefællesskaber. Det fysiske børnemiljø som bl.a er pladsen til fysisk udfoldelse, stille aktiviteter og måden børnehaven er indrettet på. Det psykiske børnemiljø som f.eks er samspillet mellem børn og voksne og mellem barn og barn, men også børns sprog, handlinger og hvordan de leger sammen. Det æstetiske børnemiljø som kan være stuerens indretning og udsmykning og hvordan den måde det er indrettet på, stimulerer og inspirerer børnene til at lege. Alle disse børnemiljøer har stor betydning for, hvordan børn udvikler sig og hvordan børnenes sociale samspil med andre børn kan påvirkes af den måde, vi i børnehaven indretter os på. I børnehaven har vi f.eks mulighed for at lave mange små rum, som kan tilgodese og mindske støjniveauet og samtidig skabe ro, nærvær og fordybelse for en lille gruppe børn. Vi har en foldedør i midten af børnehaven, så der er mulighed for at dele børnene i 2 store grupper, hvis man har lyst, igen i mindre grupper.

Børnehavens børn er delt i 3 grupper: myrer, græshopper og bier, samt i de 2 stuer som hedder skoven og marken, disse er en blanding af børn fra grupperne af myrer, græshopper og bier. Alle børn er i grupper hvor der er fællesskab, da grupperne hver uge laver nogle aktiviteter som binder dem sammen og giver sammenhold grupperne imellem. F.eks. Går bierne på besøg på skolen når den tid nærmer sig, at overgangen fra børnehave til skole skal styrkes. Det giver oplevelser og gode minder som bierne sammen kan dele og snakke om. Eller græshopperne der f.eks. har et tema om massage og velvære. Der bliver lavet fodbad, dufte og nærvær med afslappende musik og der bliver måske læst historier mens børnene slapper af på gulvet med tæpper over sig.

Børn spejler sig i hinanden og lærer af at kigge og lege med andre. Dette gælder både i samspillet til andre børn men også til personalet. Vi er derfor rollemodeller for børnene i alle mulige situationer og rutiner vi agerer i, vi er med til at danne hvert enkelt barn med vores handlinger og holdninger.

Vi opfordrer det enkelte barn til både at kunne vise initiativ og være aktivt deltagende, dette gør vi bl.a. i samling hvor børnene eksempelvis på skift, skal fortælle om hvad de har lavet i weekenden eller når vi lægger op til at 1 barn, 2 børn eller flere kan få mulighed for at vise hvad de vil optræde med. Her kan børnene på skift komme i fokus i midten, når vi holder samling, nogle børn vil gerne synge en sang for resten af gruppen, som de selv har taget initiativ til at vælge. Resten af børneflokket sidder pænt og lytter. Efter endt optræden bliver der klappet af det barn eller de børn som har optrådt. Samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle ideer, skabes der også rum for nye relationsdannelser og muligheden for at børn kan prøve forskellige positioner af ift til hinanden når de leger.

Både børn og voksne har brug for at føle, at de hører til. Er børnegruppen fasttømret med faste positioner, kan det være svært at være den der ikke passer ind. Er der derimod flere grupperinger inden for børnegruppen, er der flere muligheder for at finde et tilhørsforhold. Samspillet i en gruppe er en dynamisk proces, hvor der hele tiden sker forhandlinger om positioner i gruppen. Personalets opgave er at hjælpe børnene i gruppen til at håndtere de forhandlinger, udfordringer og konflikter de møder. F.eks. er der en prinsesse-pige, hvis position er den dominerende i en leg og som altid bestemmer og sætter de andre børn i en position, eksempelvis at lege faren eller hunden, mens prinsessen selv bestemmer over de andre i legen. Faren og hunden har måske kæmpet sig plads i legen. Pædagogen ser muligvis altid denne pige, som den der bestemmer og som sætter regler og rammer i en leg. Men måske leger prinsesse-pigen bare efter hvad hun har set og kopieret af andre, hun er måske usikker på sin tilknytning til gruppen. Derfor forsøger hun at styrke sin position, ved at undersøge hvad hun kan bruge den erfaring til, som hun har kopieret fra andre. Vores forventninger kan derfor let forme samværet med et barn, udfordringen bliver derfor at vi skal øve os i at se barnet i de sociale dynamikker og ikke låse et barn fast i visse positioner.

PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ

- ”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Dagtilbudslovens § 8, stk 3.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Der er mange hverdagsrutiner i børnehaven. Såsom velkomst og afsked med børn og forældre, i garderoben med af og påklædning, toiletbesøg og vaske hænder, gåture eller på besøg nogle steder m.m. Alle rutiner ser vi som et pædagogisk læringsmiljø. Vi forsøger at skabe intenderede læringsmiljøer, hvor vi ikke ”underviser” børnene, men skaber rammerne for at børnene kan lære og udvikle sig. Vi forsøger hele tiden at tage udgangspunkt i det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Vi er bevidste om, at alle børn ikke ligger på samme niveau udviklingsmæssigt, selvom de måske har samme alder. Derfor bliver alle børn hjulpet til læring, da vi ser på det enkelte barns individuelle behov uanset alder.

Vi ser os selv som rollemodeller for børnene. Vi organiserer/positionerer os derfor også, så vi er til stede i børnehøjde og fleksible i vores pædagogiske tænkning, da vi ved hvor forskellige børn kan være. Gennem en hel dag fra morgen, formiddag, middag og eftermiddag har vi stor fokus på sammenhænge så dagene glider let og børnene føler, at de bliver set, hørt og forstået af de rollemodeller/personalet de er sammen med i deres tid i børnehaven.

Dagsstruktur i Agades Børnehave

Kl. 6.00 møder den første personale ind. Finder morgenmad frem, dækker bord og gør klar til at modtage de første børn i børnehaven. Der serveres morgenmad indtil kl. 7.30. Som det førs et barn træder ind i børnehaven, siges der godmorgen til barnet og hilser ved navn. Dette er med til

at lære barnet at man taler og hilser pænt til hinanden og anerkender hinanden som mennesker. En god modtagelse er med til give barnet en god start på dagen

Når barnet sidder ved bordet og spiser, lærer det gode bordmanerer: som hvordan man sidder på en stol, hvordan man spiser sin morgenmad og drikker pænt af et krus. At man ikke taler med mad i munden og propper for meget mad i munden. Barnet lærer at sige tak for mad og at bære sin tallerken og krus ud i køkkenet. Denne pædagogiske aktivitet er en dagligdags rutine, som hjælper barnet med at lære normer og regler for spisning i fællesskab med andre børn. Sociale spilleregler hjælper børnene med at lære at sige fra og til, og indgå i både kendte og nye sammenhænge med andre børn.

Fra kl. 6.00-7.15 er den første personale alene med børnene. Indtil da er der kun lukket op i en lille del af børnehaven, da det giver ro og nærvær, at have et overblik over alle børnene fra morgenmadsbordet. Den voksne sætter forskellige rolige aktiviteter i gang som puslespil, lego klodser, magneter eller andre aktiviteter der kan leges ved bordene.

Kl. 7.15 møder der en personale mere ind i børnehaven og dvs. at der nu er 2 personaler til at hjælpe de børn der er kommet. Det betyder samtidig, at der nu er flere muligheder for børnene til at lege i og at de nu må lege i hele børnehaven. Personalet som møder kl. 6.00, rydder morgenmadsbordet væk kl. 7.30 og har derefter til opgave, at være en person som har fast "station" på en af de 2 stuer der er i børnehaven. Denne person har mulighed for at fordybe sig i en leg eller i et spil i samspil med børnene. Dvs. at det både kan være aktiviteter som personalet sætter i gang, men også aktiviteter som børnene er med til at bestemme. Her har personalet mulighed for at indgå i længere dialoger med børnene, stille åbne spørgsmål og kontinuerligt sætte ord på hvad der sker i aktiviteten. Løbende gennem hele dagen er det personalets opgave at være i dialog med børnene, øve turtagning sammen med børnene og sætte ord på hvad børnene laver.

Alle elementer i løbet af dagen er en potentiel pædagogisk aktivitet. Læring og udvikling sker i en veksel mellem planlagte aktiviteter, spontant opståede situationer, leg, kreative aktiviteter og rutine situationer i hverdagspraksis. Vi ser børn som medskabere af egen læring og udvikling inden for rammer, som personalet er ansvarligt for, og er klar til at ændre organiseringen i aktiviteterne ud fra den aktuelle børnegrupes behov og interesse.

Det personale som møder kl. 7.15 har en funktion som kaldes for "**Blæksprutten**". Dvs. at det er Blæksprutten, som tager imod alle børn og voksne som kommer i børnehaven. Funktionen ift. børnene er at være nærværende og imødekommende, dvs med ro, smil og øjenkontakt, at sige godmorgen til hvert barn og vente på svar fra barnet. Desuden at være den der vinker med barnet og hjælper hvis det er svært for barnet at sige farvel til sin mor eller far. Funktionen ift. forældrene er at byde dem velkommen sammen med deres barn, at tage imod praktiske beskeder, som kan være vigtige ift. barnet. Det kunne være en besked om hvem der henter barnet, eller hvis barnet ikke har sovet så godt om natten osv. I disse afleverings-situationer er personalet med til at vise hvordan kommunikationen og relationen mellem 2 mennesker foregår. Hvordan man taler sammen, hvordan tonen er, at personalet er imødekommende og lyttende overfor forældre og børn, at personalet viser positivitet og glæde, at kropssprog og mimik er vigtig i måden man kommunikerer på i forhold til andre mennesker. Alle disse små "ting" som for personalet er tillærte rutiner, når man taler om kommunikation ift andre mennesker, er samtidig en meget vigtig del for børns læring, når de spejler sig i de voksne rollemodeller.

Børns spejling i voksne mennesker er med til at skabe, udvikle og gøre børn til de børn og voksne de engang bliver. Dermed sagt at alt det som børn ser de voksne gøre, spejler de sig i og udvikler sig af.

Børnehavens definition på en god modtagelse:

- Et nærværende og imødekommende personale der udviser ro, smiler og tager øjenkontakt til børn og forældre.
- Altid at sige godmorgen, siger navnet på barnet, og derefter vente på svar.
- Rolige omgivelser: dvs at de børn som allerede er afleveret, leger på stuerne, derved skabes en god atmosfære i garderoben for de børn og forældre der er der.
- At der kun er kendt personale til at tage imod børn og forældre, så vidt det er muligt.
- At personalet er opmærksomme på, om der er ekstra behov for støtte/overlevering af information omkring et barn. Vigtige informationer om barnet bliver altid videregivet til hele personalegruppen. Vi har en bog med beskeder, som alle i personalegruppen læser i.
- At hjælpe barnet ind i en leg/aktivitet når barnet har sagt farvel til sin mor eller far, hvis der er behov for det.
- At vinke med barnet i vinduet ved behov.
- Hvis det i en periode er svært for et barn at sige farvel til sin mor eller far, finder personalet altid tid til at støtte og hjælpe, evt finde tid til en samtale om det, hvis der er brug for det.
- Vi følger op på en svær modtagelse/aflevering, ved at sende en sms/et billede eller ved at ringe til forældrene, når der er etableret tryk og ro omkring barnet.

Børnehaven arbejder bevidst med en struktur og rollefordeling. At personalet, som er "Blæk-sprutten" tager sig af at modtage børn og forældre, at andet personale som er på stuerne, har til funktion at skabe ro og nærvær der. Ansvar og opgaverne bliver derved fordelt mellem personalet, så alle har en tydelig rolle, afhængigt af hvornår man møder ind. Vi er meget bevidste om at ændre på arbejds gange hvis der er brug for justering evt. pga uro i en børnegruppe. F.eks oplevede vi uro med en stor gruppe nye 3 årige på en stue, når børnene var færdige med at tisse, vask fingre og finde deres madpakke til middag. Personalet hjalp alle børn i garderoben og på badeværelset, hvilket betød, at der ikke var personale på stuen til de børn der var færdige og skulle vente på, at resten af stuen var klar til at spise til middag. Vi aftalte derfor en fordeling, så en personale samlede børnene på stuen, evt med en højt læsningsbog, mens en kollega hjalp resten af stuens børn, til at blive klar til at spise. På den måde blev opgaver og ansvar fordelt og der blev skabt fordybelse og ro blandt børn og voksne.

Det er vigtigt for os, at personalet er nærværende, lyttende, har overblik og overskud til at agere konstruktivt og fagligt i den struktur børnehaven har og i den rollefordeling hver pædagog har gennem en dag. Vi mener, det giver mening og udadtil viser, at vi har blik for, at

børnehaven/personalet har ressourcer til at vide hvordan de enkelte pædagogiske læringsmiljøer er givende og supplerer til at alle børn bliver set, hørt, forstået og anerkendt for det barn det er og med de kvaliteter de hver især har.

Kl. 8.00 møder den næste personale ind og endnu en kl. 8.30. Personalet har en funktion på stuerne, hvor de skal sætte aktiviteter eller lege i gang og være der for børnene, der hvor der er behov for det. Pædagogiske aktiviteter handler her ikke kun om at sætte en aktivitet i gang som at klippe blomster ud i karton, eller male billeder sammen med nogle børn. Det handler også om at være lyttende overfor børnenes forslag og lade dem føle, at de bliver hørt og at deres mening har betydning. Personalets opgave er at støtte og guide børnene i legen. F.eks. at hjælpe et barn med at komme ind i en leg. Medvirke til at børnene kan fordybe sig. Øve legekompeterer og sociale spilleregler, f.eks. med de mange små 3-årige, som har brug for at lære at lege. Her det vigtigt at den voksne fx sætter sig ned på gulvet, og hjælper med at sætte en leg i gang, så børnene lærer at lege og indgå socialt med de andre børn.

Kl 9.00 begynder vi at rydde op, for derefter at holde samling på de to stuer. Kl. 9.30 møder den sidste personale ind i børnehaven. På dette tidspunkt deler børnehaven sig i 2 stuer: "Skoven & Marken" eller 3 grupper: "Myrer, Græshopper og Bier". Fra kl. 9.30 til ca. 11.00 er der hver dag faste planlagte aktiviteter som grundlæggende tager udgangspunkt i læreplanstemaerne som er: 1. alsidig personlig udvikling, 2. social udvikling, 3. kommunikation og sprog, 4. krop, sanser og bevægelse, 5. natur, udeliv og science, 6. kultur, æstetik og fællesskab Der kan læses nærmere om disse 6 punkter under afsnittet læreplanstemaer.

Ugestruktur i Aagades Børnehave

Vi har i Aagades børnehave struktureret ugens forløb, sådan at alle grupper og begge stuer har lige mulighed for at arbejde målrettet med børnene. Ugens struktur ser sådan ud:

Mandag: Skoven har udedag og Marken har indedag.

Tirsdag: Vi er delt op i grupperne Myrer, Græshopper og Bier. Hver gruppe har aktiviteter der understøtter børnenes alder og udviklingsniveau.

Onsdag: Vi har "små grupper". Her har personalet på skift mulighed for at tage 3-4 børn med ind i en mindre gruppe og lave målrettet arbejde med dem. Det kan være sprogarbejde, motorisk udfoldelse, relationsarbejde i legegrupper og andet relevant. De børn og personale som ikke er i små grupper, har fællesdag på legepladsen. Her bliver der lavet motorikbaner, fange og gemmelege, cykelløb eller musik og dans eller sanglege.

Torsdag: Skoven har indedag og Marken har udedag.

Fredag: Den vigtigste-, for børnene, -dag i ugen er fredag hvor vi har legetøjsdag. Her må hvert barn medbringe et stykke legetøj hjemmefra, som de på samling kan vise frem og fortælle lidt om og selvfølgelig lege med hele dagen.

I børnehaven holdes der samling stuevis hver dag. Selvom vi er to stuer med børn i alderen 3-6 år, tager vi hensyn til børnenes forskellige forudsætninger for læring, udvikling og trivsel, ved at dele os op i grupper, der understøtter de forskellige børnegrupperes udvikling, via børnenes nærmeste udviklings zone. Dette handler ofte om hvilken dag det er, hvilken måned, hvilket vejr det er udenfor og hvilket tøj der passer til vejret. Der øves måske navne på familien og hvor børnene bor. Det kunne også være at vi øver børnene i at lære farverne at kende og hvilke sanser vi har. Med førskolebørnene øves der bl.a. bogstavs genkendelse, at stave/skrive sit eget navn, tal, datoer og så arbejdes der med sproglege materialet "Legeøen" i de sidste 3-6 måneder inden opstart af mini SFO. Herigennem bygges bro imellem børnehaven og skolen.

Der arbejdes med relevante emner ift til børnenes alder og udvikling igennem hele deres børnehaveliv f.eks. Sprogkufferter, TRAS (tidlig registrering af sprog), Rend og Hop med Oliver (materialer til motorisk opsporing og udvikling) o.a. Ved opstart af tosprogede børn, tilbydes der en startpakke fra Vesthimmerlands kommune, som en hjælp til at gøre børnene og deres forældre trygge ved opstart i dagtilbuddet.

Når alle voksne er mødt ind i børnehaven, er der mange flere muligheder for udfoldelse for børnene, dette også fysisk udfoldelse. I børnehaven er der et pude/tumlerum som kaldes "sceneren", en dukkekrog, et multirum hvor vi kan lave alt fra at lege med sanseplader på gulvet, bygge med kæmpe legoklodser, slå et væghængt bord ned og lave kreative sysler, over i at lave en biograf eller et dansestudie. Der er et stillerum for de børn der gerne vil lege få sammen og have ro omkring sig til at bygge en togbane, lege med dyr eller læse en bog. Det kan variere alt efter hvilken gruppe børn der leger der.

Der kan lukkes af til 3 stuer hvis man har lyst og ellers er institutionen åben for alle muligheder i forhold til børnenes leg. Om formiddagen kan børnene også tilbydes at komme med ud på legepladsen og lege.

Om eftermiddagen går vi på legepladsen og her tilbyder vi ofte læringsstationer udenfor som eksempelvis at male, lave puslespil, perler, et læsehjørne, eller andet som kan være en stille aktivitet. Læringsstationer som kan tilbyde leg og læring for alle børn, også de børn som ikke lige har lyst til at lege i sand, rutsje, køre på cykel, gyngespil eller andre fysiske lege.

Vores daglige rutiner er tænkt ind som værende en del af de pædagogiske aktiviteter i løbet af hverdagen, som giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes! Her tænker vi på spisning, toiletbesøg - herunder vaske hænder og tørre sig selv efter toiletbesøg. Vi hjælper børnene med at udvikle deres sprog og stimulere deres følelsesmæssige tilknytning, når vi taler med dem under et bleskift. Garderobebesøg er for alle børnene en meget rutinepræget situation, som opstår flere gange dagligt, men det er bl.a. her hvor vi støtter børnenes selvhjulpenhed i af- og påklædnings situationer, helt fra de starter i institutionen. Samtidig er garderobe besøg og andre rutinemæssige aktiviteter en god mulighed for personalet, at spore udvikling hos børnene. For nogle børn er der også faste soveritualer, hvor kontinuerligheden og genkendeligheden ved af og

påklædning og toiletbesøg øves. Alle grupper (myrer, græshopper og bier) har faste dage, hvor de går ud af huset. Her øves der i hvordan man begår man sig i trafikken, når man er ude at gå og hvad er gode manérer, når man er på ture ud af huset til f.eks. fødselsdage, kirkebesøg osv.

På maddage i børnehaven lærer børnene mange forskellige ting. De bliver taget med på råd, ofte i en samling, hvilken mad de gerne vil spise til middag. Deres mening og perspektiv er vigtig, for at give børnene en følelse af at være betydningsfulde og at have indflydelse på deres dagligdag, når de er med til at bestemme hvilken mad der skal laves. F.eks. til smør-selv dag med rugbrød og pålæg, frugt og grøntsager som børnene kan lide. Hvert barn bidrager med mad til denne middag, dette kunne være spegepølse og agurk, som barnet afleverer i børnehaven på dagen. Børnene er med til at skære mad ud, anrette, dække bord og gøre klar til middag.

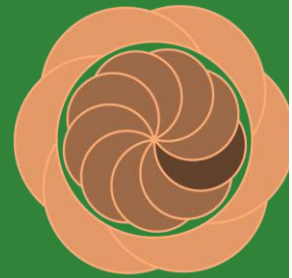
Et læringsmiljø der styrker børnenes sanser på flere forskellige måder. At smage på maden og måske noget mad man ikke kender, at sidde pænt ved bordet, at lytte og være opmærksom på sidemanden og måske hjælpe hinanden hvis der er brug for det.

Vi tilstræber, at så meget af vores arbejde med børnene dokumenteres. F.eks. via fotos og tekst til forældrene på vores Facebook side, hvor de daglige rutiner indgår som en del af den daglige dokumentation. D. 20 i hvert kvartal bliver alle billeder slettet, ift den nye persondatalov.

Når et barn møder i børnehaven flytter det sit billede til "kommet", når det bliver hentet flyttes billedet til "taget hjem".

På sigt vil vi gerne lave en afstemning på Facebook, for at se om forældrene kunne være interesseret i at lave en model, som kunne fortælle på hvilket klokkeslet, deres barn bliver hentet den pågældende dag. Dette for at kunne udvide børnenes læringsmiljø, ved at en gruppe børn som eksempelvis først bliver hentet kl. 16, godt ville kunne gå en tur i bevægelsesparken eller et andet sted. Det vil betyde, at forældrene evt skulle hente deres barn et andet sted end i børnehaven. Spørgsmålet er, om forældregruppen er interesseret i dette. En anden mulighed kunne være, at give de børn som er i førskolegruppen, en tur ud af huset om eftermiddagen. Dette vil også kræve, at børnehaven ved hvornår børnene bliver hentet. Alt dette forudsætter selvfølgelig også, at der disse dage er fuld personaledekning på.

SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING

- ”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Dagtilbudslovens § 8 ,stk. 6.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Aagades Børnehave vægter vi forældresamarbejdet rigtig højt, og i særdeleshed når vi snakker barnets læring. Optimal trivsel for et barn i børnehaven kræver, at vi har et godt samarbejde med forældrene, og en kommunikation der gerne skulle gå begge veje. Det er vigtigt for barnet, men også for vores børnehave, at vi inddrager forældrene og giver dem en forståelse for vores arbejde, og en mulighed for, at være aktivt deltagende i deres barns hverdag.

”Et styrket forældresamarbejde skaber de bedste betingelser for trivsel og læring i børnenes dagligdag!”

Når vi taler forældresamarbejde er vi meget opmærksomme på at åbne op for forskellighed og se på differentieringen af vores forældregruppe. Vi er nysgerrige på de forskellige kulturer, holdninger og opdragelsesmetoder. Ingen forældre og familier er ens, og skal derfor ikke håndteres ens. Vi er derfor optagede af at alle forældre gives lige muligheder for samarbejdet, og det er vigtigt at vi byder dem ind i samarbejdet omkring deres barns udvikling, trivsel og læring.

Velkomstbrev

Det første forældresamarbejde indleder vi med et velkomstbrev en måneds tid inden barnet starter i børnehaven. I velkomstbrevet opfordrer vi til, at forældrene tager kontakt til os for at aftale et forbesøg. Derudover er der information omkring opstart, hvilken stue barnet skal starte på, samt billeder af personalet i børnehaven. Sammen med velkomstbrevet vil forældrene også få tilsendt en pjece med generel information omkring børnehaven samt forventninger til det fremtidige samarbejde.

Forbesøg

Når forældre og barn kommer på forbesøg, bestræber vi os på, at det er barnets kommende kontaktpædagog der tager imod familien. Under forbesøget får familien en rundvisning, møder de forskellige børn og personalet. Derefter sætter kontaktpædagogen sig sammen med forældrene for at tale om barnets opstart og anden relevant information. I den forbindelse har barnet mulighed for at lege lidt og opleve børnehavens atmosfære. I forbindelse med forbesøget har vi udfærdiget et samtaleark samt spørgsmålsark, "Første kontaktbesøg for barn og forældre", som samtalen primært vil dreje sig om. Dette for at give os et indblik i selve barnet, men også dets hverdag og praktiske informationer. På den måde er vi sikre på, at vi får de "samme" informationer om alle børn. Derudover får forældrene mulighed for at kunne stille spørgsmål omkring opstart og selve børnehaven, samt komme med deres forventninger til et fremtidigt samarbejde.

Hverdagsdialog

Efter barnet er startet har hovedsageligt kontaktpædagogen en kontinuerlig dialog omkring barnets hverdag, og vi lægger op til, at forældrene skal komme til personalet, hvis der er spørgsmål eller en eventuel undring. I den forbindelse lægger vi stor vægt på, at forældrene tager kontakt til barnets kontaktpædagog, hvis der er spørgsmål vedrørende barnets trivsel, udvikling og læring. På den måde undgår vi, at forældrene får blandede svar fra os som personale, men også at vi ikke får givet svar der peger i flere forskellige retninger.

Forældresamtaler:

- Opstartssamtale (15-30 min): Efter 3-6 måneder, tilbydes forældrene en opstartssamtale, hvor der kort bliver talt om barnets opstart. Her er der udfærdiget et lille samtaleark.
- 4-års samtale (30-45 min): Når barnet bliver 4 år, tilbydes der en samtale, som tager udgangspunkt i et pædagogisk redskab som kan give et indblik i barnets udvikling.
- Skoleparatheds-samtale (30 min): Inden skolestart tilbydes der en samtale, hvor man drøfter skoleparathed, og hvad der eventuelt skal arbejdes med, inden barnet skal starte i mini SFO/skole.

Til alle samtaler er selvfølgelig gældende, at forældrene også har mulighed for at komme med deres input i forhold til barnets trivsel i børnehaven. Altså at vi er opmærksomme på, at vi ikke blot informerer forældrene, men også inviterer/inddrager dem til dialog. På den måde kan forældre og kontaktpædagog sammen få udarbejdet nogle mål for det fremtidige arbejde med barnet både i børnehaven og i hjemmet, så barnets læring er i fokus.

I nogle tilfælde kan der være behov for, at der aftales et opfølgningsmøde, i forhold til eventuelle mål der er sat for barnet.

Nyhedsbrev

Ca. Hver 2.-3. måned sendes der et nyhedsbrev ud, fra enten børnehaven, stuen eller de aldersinddelte grupper. Nyhedsbrevet kan bl.a. indeholde diverse pædagogiske tiltag, praktisk information, samt information omkring aktiviteter, samlinger og hvad der ellers arbejdes med i øjeblikket.

Forældremøde

Forældrene inviteres til et forældremøde i september, hvor der bl.a. er valg til bestyrelsen og forældrene delagtiggøres i diverse informationer fra stuerne omkring hverdagen og dets aktiviteter, med fokus på børns læring. Til forældremødet vil der for forældrene være et pædagogfagligt emne der tages op til diskussion eller faglig dialog, som omhandler børnenes læring og/eller udvikling. Dette kan fx. diskuteres igennem "speed-dating". Disse forældremøder kan være medvirkende til, at vi kan skabe det gode forældresamarbejde, og lægge op til, at forældrene tager del i deres barns hverdag, og dermed også har indflydelse på deres læring.

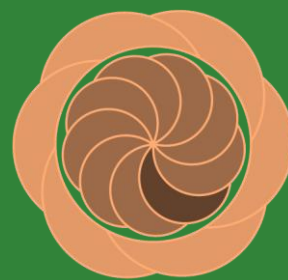
Børnemiljøvurdering

Vi udsender årligt et skema, hvor forældrene sammen med deres barn er med til at vurdere deres barns miljø og trivsel. Her får de mulighed for også selv at høre og opleve, hvad deres barn synes om at gå i børnehaven. Der er bl.a. spørgsmål omkring; hvordan deres oplevelse af trivsel er?, hvem er barnets bedste venner?, hvad og hvor kan barnet bedst lide at lege? Og hvad kunne forældrene tænke sig mere eller mindre af? Dermed en mulighed for os til at blive klogere på hvordan vores børn og forældre oplever børnehaven og det stykke arbejde vi udfører.

BØRN I UDSATTE POSITIONER

- "Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Dagtilbudslovens § 8, stk. 5.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner

Hvad forstås ved begrebet Børn i udsatte positioner? Dette kan være børn med fysiske og - eller psykiske funktionsned sættelser, dødsfald i nærmeste familie, børn af forældre med en svag socio- økonomisk baggrund, børn fra andre lande og med et andet modersmål end dansk. Altså børn der for en tid, af den ene eller anden årsag, risikerer at stå uden for fællesskabet i institutionen, eller være i mistrivsel.

Når barnet starter i børnehave, bruger kontaktpædagogen tid på at lære det enkelte barn at kende. Der bruges tid på at skabe tryghed om det at gå børnehave for barnet, men også for forældrene. Når forældrene er trygge ved at aflevere deres barn i børnehaven, smitter det af på børnene og derved skabes der en bedre trivsel for barnet. Vi ser forældrene som en samarbejdspartner og en styrke i forhold til vores arbejde med barnet, og opfordrer alle forældre til at være med til arbejdsdage, fællesspisninger, arrangementer i forbindelse med højtider osv.

Når et barn har gået i institutionen i ca. 6 mdr. tilbydes forældrene en opstartssamtale med kontaktpædagogen. Denne samtale varer ca. 15 min og er en kort samtale mhp. At give forældrene en fornemmelse af hvordan det går med deres barn i institutionen, og omvendt at give pædagogen en fornemmelse af forældrenes tanker vedr. opstarten. Når barnet kommer i mellemgruppen tilbydes endnu en samtale. Denne er længere og varer ca 45 min. Her går kontaktpædagogen mere i dybden med barnets udvikling af sprog, motorik, socialt samspil osv. Cirka 6 mdr. før skolestart (nov/dec) tilbydes forældrene at komme til en førskole samtale. Her gennemgås SPU (skole parathed undersøgelse) og barnets generelle udvikling indtil nu.

Inden vi inviterer forældrene til en af disse samtaler, har vi lavet grundige målinger og opfølgninger med handleplaner og delmål, på hvert barns udvikling, trivsel og læring.. Det kan være Kompetencehjul, TRAS, TOPI, PAS og andre pædagogiske værktøjer. Når vi laver disse målinger, er det vigtigt at vi er skarpe på **IKKE** at se barnet som et udsat barn, men at det befinder sig i en udsat position på et givent tidspunkt (TOPI rød, gul, grøn positionering)

For at sikre børn i udsatte positioner bliver inkluderede i fællesskabet, er det vigtigt at personalet anerkender og har øje for hvert enkelt barn og dets egenskaber/kompetencer. Hvert barn skal ses individuelt og ud fra den kontekst det befinder sig i. Børn gør det rigtigt, hvis de kan - Hvis de ikke gør det, ser vi på hvad personalet kan gøre anderledes, for at hjælpe barnet.

Da inklusion foregår i forskellige sociale kontekster, som f.eks. Voksen/Barn - fællesskaber, selvorganiserede fællesskaber (f.eks. forældrenes opbakning til legeaftaler) og Barn/Barn - fællesskaber, arbejder personalet struktureret med legegrupper og lign, for at sikre at alle børn har nogen at lege med. Personalet arbejder med de tre typer inklusion (fysisk, psykisk og social) når der planlægges aktiviteter på grupperne. Alle aktiviteter planlægges med mulighed for differentiering i sværhedsgraden, sådan at alle børn har lige mulighed for deltagelse, uanset udviklingsniveau, sproglige egenskaber eller andet.

Som en del af inklusionsarbejdet, har personalet mulighed for at arbejde med forskellige pædagogiske redskaber, der stimulerer barnets fysiske, sproglige og sociale kompetencer. Et redskab er Trin for Trin, hvor børnene i gruppen møder to hånddukker, "Stop op Sneglen" og "Hurtig Hunden," som via Social Stories giver eksempler på gode/dårlige strategier i børnehøjde. Der arbejdes med samtalekort/billeder hvor børnene får italesat hvad der sker på billederne, hvilke følelser bringer det op, hvad kan man gøre for at hjælpe hinanden. Personalet kan også gøre brug af det motoriske materiale "Rend og hop med Oliver", som både udfordrer børnenes motoriske/sproglige egenskaber og styrker det sociale sammenhold via samarbejdsopgaver som f.eks. tovtrækning oa.

På samling skiftes børnene til navneopråb. Den som råber navne op, er samtidig også den som fortæller datoen, og tæller til madpakke sangen. Herved får alle børn lov til at "være den" og få en oplevelse af at have en vigtig rolle i fællesskabet.

Nogle børn kan have brug for visuel struktur, for at kunne navigere i de daglige rutiner. Personalet laver piktogram systemer over årtiderne, måneder, uger, dage. Der laves piktogrammer i garderoben om det overtøj børnene skal have på ud, og der visualiseres hvor børnene skal sidde til samling. Denne form for visualisering er beregnet til hele gruppen og der er derfor ingen børn som føler sig udstillede eller anderledes. Der kan i samarbejde med forældrene, laves specielle piktogrammer baseret på det enkelte barns behov for støtte.

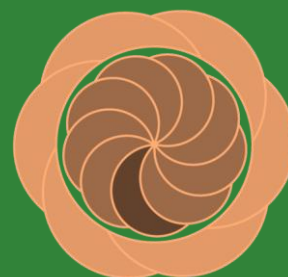
Foruden de helt konkrete, daglige ting personalet gør ift. et barn i en udsat position, er der naturligvis også mulighed at søge råd og vejledning på konsultative samtaler. På disse samtaler deltager kontaktpædagogen, leder, PPR psykolog, ergo terapeut, logopæd, familiekonsulent mv. På disse samtaler er barnet anonymt, med mindre forældrene har givet samtykke til andet og/- eller selv deltager på mødet.

Vi har altid et punkt på personalemøder der hedder "børn" det er her vi drøfter børnene og deres aktuelle positioner. Oplever en pædagog at have set et barn mistrives, er det her vi har tid til at drøfte det i plenum. Hvad oplever kollegaerne, eksempler på det vi ser/ikke ser. Det er også her vi ofte har aftalt at "Highlighte" et barn i en periode - alle er opmærksomme på barnet og at der rettes ekstra fokus på at se og være nysgerrige på det vi oplever. Har barnet selv givet udtryk for noget? Har forældrene?

SAMMENHÆNG TIL BØRNEHAVEKLASSEN

- ”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Dagtilbudslovens § 8, stk. 6.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi er et hus der værner om en hyggelig og stemningsfyldt atmosfære, med fokus på nærvær, omsorg og et børnemiljø, der er trygt og godt for både børn, forældre, personale og besøgende gæster i vores institution. Vi er et lyst og rummeligt hus i åbent plan, hvor alle børn kan færdes frit rundt på stuerne.

Vi har i Aagades Børnehave stor fokus på de gode overgange. Både fra dagplejer/vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole. Dette for at give vores børn de bedste betingelser for en let overgang, hvor børnene når at få et kendskab til nye voksne, men også får et indblik i de forskellige nye børnemiljøer børnene skal agere rundt i.

Det pædagogiske læringsmiljø organiseres så børnene oplever sammenhæng på tværs af overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole. At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs sker i tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud og skole. Ved at sikre en god overgang dannes der grundlag for, at barnet deltager, trives og lærer i de nye pædagogiske læringsmiljø.

Overgang fra vuggestue/dagleje til børnehave

Den første måned inden barnet skal starte i børnehave, modtager familien et velkomstbrev fra børnehaven, hvor børnehaven tilbyder, at barnet kan komme på besøg inden start sammen med deres forældre. Der lægges derudover op til, at forældrene skal ringe til børnehaven og aftale en dag og tidspunkt, muligvis flere besøg hvis forældrene vurderer, at der er brug for det. Dette er vi i dialog med forældrene om. I denne forbindelse tilbydes barnets dagplejemor/vuggestuepædagog, at komme på besøg med barnet/børnegruppen inden opstart, hvor

dagplejemoderen/vuggestuepædagogen selv ringer og aftaler besøget. Antallet af besøg vil afhænge af behovet og den aktuelle børnegruppe, dagplejeren/vuggestuen har. Som led i den gode overgang fra dagpleje til børnehave vil vi som institution gerne, at der udveksles overgangsskema fra dagplejemoderen til børnehaven omkring barnet, dette skema kaldes "*Den gode overgang*". (Skemaet kan findes på Vesthimmerlands kommunes hjemmeside.)

Der vil, ved behov, være overleveringssamtale fra dagplejepædagogen, hvor dagplejepædagog, pædagog her fra institutionen og eventuelt forældre er deltagende. Det er dagplejepædagogen der vurderer om der er et behov. Dette i samråd med dagplejeren/vuggestuepædagogen. Sådant en samtale kan f.eks være i forbindelse med tosprogede børn, sprogvanskeligheder eller andre problemstillinger omkring barnet eller i hjemmet.

Børnehaven har udarbejdet et skema til det "*første kontaktbesøg for barn og forældre*" i børnehaven. Et skema der skal sikre, at alle vigtige informationer bliver husket og videregivet, til forældrene og personalet, inden opstart. På dagen til kontakt besøget er der plads og tid til, at kontaktpædagog og forældre, kan få snakket sammen om barnet. At forældrene får fortalt om deres barn og hvordan de oplever barnet i forskellige situationer. Eventuelle problemstillinger bliver drøftet, dette gør det lettere for personalet at kunne modtage barnet og hjælpe det ved opstart og fremadrettet i børnehaven.

Overgang fra børnehave til skole

I Aagades børnehave vil der fra start af i børnehavetiden, hænge billeder af alfabetet på forskellige vægge. Børnene er delt i 3 grupper, myrer som er 3-4 årige børn, græshopper som er 4-5 årige børn og bier som er 5-6 årige børn.

Når børnene når 5 års alderen og bliver bier, begynder personalet i børnehaven, bl.a. at have ekstra stort fokus på bogstaver, tal og lettere skoleopgaver. Dette kan både være til samling, under spisning eller ude i naturen, hvor børnene f.eks. kan lære at tælle blomster, træer eller andet af interesse og betydning for børnenes udvikling. Børnene begynder at lære at stave deres eget navn. Personalet øver derudover ugedage, måneder, dato og tal-genkendelse.

Der er desuden højere forventninger til koncentration, opmærksomhed og vente på tur, som er egenskaber børnene i høj grad har brug for når de starter i skole. Det vil lette overgangen fra børnehave til skole, da de er vant til at få stillet krav hertil.

I de sidste 3-6 måneder af børnehavetiden, arbejder personalet med Bi-gruppen om "*Legeøen*" - "*Hop om bord og tag med til Legeøen, legende læring - lærerig leg. Sproglege der bygger bro mellem børnehave og skole*". Dette er forskellige lærings lege med bogstaver, tal, sange, mønstre og opgaver, med fokus på den kommende skolestart. Der arbejdes med de samme bogstaver, tal, sange og rim og remser, som de også bruger i skolen, netop for, at gøre overgangen fra børnehave til skole så glidende og let som muligt. Der arbejdes med genkendelighed i form af alfabetet, men også med de figurer som danner rammen om Legeøen. Figurerne i opgaverne er med til at gøre legen med bogstaver til noget sjovt, spændende og motiverende.

Dette ikke kun som opgaver på et stykke papir, men også i form af lege, som leges inden børnene skal lave en skriftlig opgave. Det kan f.eks. være rime-lege, tælle-lege, bogstavlege eller noget, hvor børnene skal bruge deres høresans og kunne indsætte det rigtige ord i en kontekst. Der er 20 opgaver i papirform, som er rettet mod Legeøen og som børnene får med hjem når de afslutter deres børnehavetid. Der laves 1 opgave for hver gang børnene leger "legeøen", sammen med personalet.

I det sidste år af børnehavetiden begynder de kommende skolebørn, at tage på gåture for at besøge skolen, gerne 4-5 gange. Dette for at se og opleve legeplads, skolemiljø og SFO(skolefritidsordning), så børnene bliver bekendte og trygge ved stedet og forberede dem på den store forandring det er, at skulle starte i skole/mini-SFO. Samtidig kommer skole- og SFO-personale på besøg i børnehaven. Begge dele for at lette overgangen til børnenes skoletid, og gøre dem fortrolige med de nye voksne.

Når der ca. er et halvt år tilbage af barnets børnehavetid, tilbydes der en skoleparathed samtale med forældrene, hvor der bliver snakket om barnets parathed til skolen og hvad der eventuelt skal gøres af tiltag for, at barnet bliver klar. Der arbejdes ud fra skemaet "*Evalueringsskema til skolestart*". Dette er et redskab som pædagogisk personale i børnehaven bruger til, at vurdere om barnet er klar til at starte i skole. Skulle der mod forventning være et barn, som har brug for et ekstra år i børnehaven, arbejdes der på at hjælpe barnet på vej, med de udfordringer der kunne være. Hvis der er brug for tværfaglig hjælp udefra, sættes disse foranstaltninger i værk i samarbejde med lederen og personalet omkring barnet. Her er vi i tæt samarbejde og dialog med forældre, der i sidste ende har den endelige beslutning, om hvorvidt barnet skal starte i skole, eller fortsætte i børnehaven.

Inden Mini-SFO/skolestart, inviteres forældrene til de kommende skolebørn, til et informationsmøde i børnehaven, hvor ledelse og personale fra skolen kommer og fortæller om hvordan opstarten i Skole/Mini-SFO bliver. Her har forældrene også mulighed for at stille spørgsmål.

ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET

- ”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn”

Dagtilbudslovens § 8, stk. 6.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Aagades Børnehave anser vi lokalmiljøet som en væsentlig medspiller i arbejdet med at opbygge stærke pædagogiske læringsmiljøer og gode børnefællesskaber.

Som tidligere beskrevet beror vores børnesyn på en balance mellem individ og fællesskab og disse tos gensidige påvirkning. Det er ligeledes med dette perspektiv, lokalmiljøet inddrages.

Når det enkelte barn oplever at have en positiv tilknytning til det samfund, som det vokser op i, tror vi på, at det gavner barnets oplevelse af at høre til i et fællesskab.

Vi arbejder intenderet med inddragelsen af lokalmiljøet, da det skaber tryghed hos børnene, og giver dem mod til at bevæge sig ud i verden. Når vi inddrager lokalmiljøet, arbejder vi således med børnenes robusthed, idet børnenes erfaringsverden udvides, og barnet på sigt, bliver i stand til selvstændigt at tage initiativ til oplevelser i lokalmiljøet. Ligeledes ser vi, hvordan børnene internaliserer deres oplevelser fra lokalmiljøet ind i børnefællesskabet og deres spontane lege. Vi er derfor opmærksomme og nysgerrige på, hvordan lokalmiljøet kan udgøre en fælles referenceramme, for børnene, der kan danne vejen ind til børnefællesskabet, nye relationer eller lege.

I Aagade inddrager vi lokalmiljøet når vi tager på ture i områderne omkring børnehaven. Det kan være legepladser som Aalestrup har mange af, og som børnene kender til. Ligeledes gør vi brug af bl.a. Spejder skoven, Aaglimtskoven, biblioteket, Rosenparken og Bevægelsesparken.

Aalestrup kommuneskole

Vi har et godt samarbejde med Aalestrup kommuneskole, hvor vi ofte går på besøg, for at børnene kan lære skolen/rammerne, de forskellige lærere og pædagoger at kende.

De får en forståelse af hvordan skoledagen og strukturen ser ud i SFO'en og skolen.

Mini SFO starter op i løbet af foråret og børnene har i forvejen fået dannet nogle relationer med lærere/pædagoger. Børnene oplever at blive en del af skolen, og her får de muligheden for at få et indblik i hvordan skoledagene foregår, så de er trygge når de efter sommerferien rigtigt starter.

Under forløbet i Mini SFO'en kommer børnene et par gange på besøg i børnehaven.

Kend din by-ture

I Aagades børnehave går vi tit ture ude i hele byen, børnene får en omverdensbevidsthed, lærer at færdes i trafikken, ved træning af trafik hjælper vi med at forberede børnene til at blive sikre trafikanter.

Børnene lærer: Forskellen på højre og venstre, at de skal gå på fortovet i to rækker hånd i hånd, at skærpe opmærksomheden for øvrig trafik(bil, cykler, løbehjul og andre fodgængere), de lærer hvor vejene fører hen i byen.

Når vi er på gåture oppe i byen gennem hovedgaden, spørger vi børnene ind til hvad de forskellige butikker har i vinduerne og hvad de laver f.eks. hvad laver bageren? På den måde får børnene kendskab til hvad de forskellige faggrupper arbejder med. Vi kommer også forbi de steder børnene bor,- og på den måde får de større viden om hinanden og den verden de færdes i.

Børnene er nogle gange med til at lave praktiske opgaver såsom at handle ind i Rema eller Brugsen, her får de en forståelse for hvordan man agerer på en socialt acceptabel måde når man er ude blandt andre.

Vi benytter os af cykelbanen, cykelstien og byens legepladser hvor børnene får lov til at udfordre sig motorisk i de lidt vildere lege, dog skal børnene stadigvæk være opmærksomme på trafikken omkring dem.

I december måned bliver der gået flere ture gennem hovedgaden, for at se på byens og butikernes fine juleudsmykninger.

Juleafslutning i kirken

Vi har hvert år fået en invitation fra præsten Niels Peter til julegudstjeneste, hvor vi rigtig kommer i julestemning, der bliver sunget julesalmer og vi får set et lokalt juleskuespil.

Når julegudstjenesten er færdig og børnene er på vej ud af kirken får de en pose pebernødder med på hjemvejen.

Besøg på kirkegården

Børnehaven er placeret tæt på kirkegården og vi benytter os af kirken og dens stier til at snakke med børnene om de kender nogle der ligger nede i jorden og om hvor man kommer hen når man dør. Børnene lærer også at gå pænt og at de skal snakke stille og roligt.

Besøg på rideskolen

Vi har mulighed for at komme på besøg ved den lokale rideskole. Børnene kan se hestene helt tæt på og de lærer at man ikke må gå bagved hestene og at de ikke må lave hurtige og pludselige bevægelser sådan at hestene bliver bange.

Hvor bor jeg?

På gåture kommer vi vidt omkring, nogle gange er vi heldige at komme forbi et hus hvor en af børnene bor i. Vi bruger nogle gange tid på at snakke om hvem man bor sammen med, hvilken vej man bor på, hvad nummer man bor i, hvad ens naboer hedder og om man bor tæt på evt skoler butikker eller andre spændende ting.

Den Jydske rosenpark

Vi er heldige at have adresse tæt på Den Jydske Rosenpark som er smukt dekoreret med roser og blomster i alverdens farver. Børnene øver farver og udvikler deres lugte, syn og følesanser.

Parken er et offentligt sted så børnene lærer igen gå pænt og snakke stille og roligt.

Børnene er helt vilde med de 4 påfugle som både er flotte at se på men de laver også en helt speciel lyd som børnene synes er sjove. Rosenparken har flere forskellige slags fugle i bure og vi bruger meget tid på at nærstudere hvordan de ser ud, hvad de spiser og hvor mange der er af hver slags i hvert bur.

Sol politik

Solen kan være hård mod huden og derfor skal vi passe på den, vi er så heldige at to lokale damer fra kræftens bekæmpelse kommer og fortæller om hvordan man forholder sig i solen.

Børnene får nogle perler og noget snor og de kan derefter lave deres helt eget solarmbånd. Armbåndet skifter farve når man gå ud i solen og når de skifter farver bliver man mindet om at man skal huske solcremen.

OL dag

I fællesskab med nogle nærliggende private børnehaver har vi arrangeret en samlet sportsdag nemlig OL dag. Først er der fælles opvarmning og derefter bliver der afholdt forskellige aktiviteter hvor børnene lærer hinanden at kende på kryds og tværs.

Børnene bliver aktiverede og får en succesoplevelse med at være i gang og så får de også et fint diplom med hjem som de kan vise til deres forældre.

Kultur uge

Kulturugen er en årlig tradition hvor vi i fællesskab af byens skoler, børnehaver og dagplejer har et valgt tema som vi i løbet af ugen kommer til at arbejde med. Børnene skal have lavet et kreativt produkt som skal vises frem til alle sidst på ugen.

Der bliver arrangeret nogle udeture i løbet af ugen sådan at børnene kommer til at se/lærer om emnet vi har.

Om fredagen samles alle sammen enten oppe på torvet eller nede i hallen og der kan man se de forskellige stande og kreationer som børnene har lavet i løbet af ugen. Der vil også være lidt musik og nogle fællessange.

Byfest/knaberoptog

Aagades børnehave deltager i knaberoptøget hvert år og det arrangeres af støtteforeningen, som sørger for at holde børnehaven synlig for byen.

Der bliver valgt et tema f. eks. Astrid Lindgren og derefter bliver støtteforeningens medlemmer enige om hvad børnene skal klædes ud som og hvordan den vogn vi bruger, skal pyntes op.

Når dagen kommer og optøget begynder, går man en flot tur på ca.3 km gennem byen, hvor der er fyldt med lokale borgere som er i godt humør.

Senere samme dag bliver det offentliggjort hvem der har vundet. Der er en flot præmie til de 3 flotteste vogne/deltagere/firmaer som er med i optøget.

Julemesse

Støtteforeningen arrangerer også Aagades børnehaves stand til den årlige lokale julemesse der bliver afholdt midt i november.

Der er mulighed for at snakke med kommende børnefamilier som måske har nogle spørgsmål og igen gør støtteforeningen børnehaven synlig for borgerne i byen og omegn.

Udeture og kulturelle tilbud

Vi benytter os af byens grønne arealer og skove, børnene har derfor rig mulighed for at komme i et med naturen, og de får derfor udviklet deres nysgerrighed til at udforske naturen.

Aagades Børnehave har formået at få det grønne spirer flag, børn der opholder sig ude i et naturligt miljø har en bedre koncentrationsevne, en bedre motorik, har en mere udviklet leg og er mindre syge.

Vi bruger meget tid på biblioteket og børnene får nogle gange lov til at hjælpe med at finde nogle bøger. Der er mulighed for at kigge på udstillinger og kreative kreationer men der er også mulighed for at lege dog uden at råbe.

Aagades børnehave er sommetider på besøg ved Falck, hvor børnene får muligheden for at være brandmænd for en dag, de prøver lidt forskellige ting f.eks sprøjte med vandslanger, prøve brand uniformer og så prøver de at sidde i brandbilerne.

ARBEJDET MED DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

- "Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.
- "Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Dagtilbudslovens § 8, stk. 7.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vores fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal medvirke til at fremme barnets trivsel, sundhed, udvikling og læring. Derfor kan det siges, at vores læringsmiljø udspiller sig i børnemiljøet, som vi i dette afsnit vil redegøre for.

Vores børnemiljø er indrettet for og til børn, hvor der er taget hensyn til børnegruppens alder og deres interesser. Barnet har også indflydelse i forhold til at sætte sit præg herpå, og det gælder for os om, at vi skal være nysgerrige på dets oplevelse af børnemiljøet, så vi kan tilpasse det, så barnet får det fantastiske børnemiljø som det har krav på.

Når vi skal redegøre for vores fysiske og psykiske børnemiljø, har vi valgt at opdele de to typer af børnemiljøer, i et skema, hvori vi forholder os til det enkelte børnemiljø ud fra nogle af vores grundlæggende pædagogiske værdier. På den måde kan vi give et indblik i de overvejelser vi har i forhold til børnemiljøet, og hvordan det udmønter sig i praksis.

Det fysiske børnemiljø indeholder både perspektiver på det indendørs og udendørs børnemiljø, da vi i lange perioder, opholder os mindst lige så meget ude som inde, og det derfor er væsentligt at inddrage begge herunder. I det psykiske børnemiljø, redegøres for sammenhængen til de pædagogiske værdier, og indeholder både indendørs og udendørs praksisbeskrivelser. Det æstetiske børnemiljø vil vi til sidst redegøre for hvordan udformer sig hos os i praksis.

Hvilke værdier er en del af vores fysiske inde- og uderum, og hvilken pædagogisk intention skal rummene understøtte?

Det fysiske børnemiljø

Pæd. vær- dier:	Hvad gør vi inde:	Hvad gør vi ude:
--------------------------------	--------------------------	-------------------------

<p>Moto-rik</p>	<p>-Vi har et puderum, som giver barnet mulighed for motoriske udfoldelser. Rummet indeholder en ribbe og puder i forskellige farver og former. Derudover en stor blød madras.</p> <p>-På stuerne har vi mulighed for at rykke med borde og stole, så vi kan lave en motorikbane, der kan udfordre barnet. Vi har desuden diverse motorikredskaber, som kan føjes til banen.</p>	<p>-På legepladsen har vi mange forskellige legeredskaber, som er med til at styrke og udfordre barnets motorik. Her kan nævnes: cykler, mooncars, evighedskarussel, gynger, klatretårn, rutsjebane, bakke/forskelligartet terræn, løbe/cyklebane, vandbane, bowling, bolde og fodboldbane.</p> <p>-I nærområdet har vi desuden rig mulighed for at komme i skoven og på diverse legepladser, som også er udfordrende for barnets motorik.</p> <p>-Derudover har vi en bålplads, hvor vi jævnligt har bål. Her kan barnet hjælpe med at kløve brænde. Vi har en lille brændekløver med indbygget økse, hvor barnet kan hamre ned på en stykke træ, så det kløves. Her kan bla. nævnes at barnet styrker dets muskel- og ledsans samt øje-hånd-koordination.</p>
------------------------	--	---

<p>Natur</p>	<ul style="list-style-type: none"> - I vores garderobe har vi et stort akvarium med fisk, som børnene hjælper med at fodre. Inde på stuerne har vi i løbet af foråret blomster/planter til forspiring. Barnet er med i processen, og får en forståelse af planters spiring. - I perioder udruger vi kyllinger i en rugemaskine, hvor barnet følger med fra at æggene lægges i maskinen, og til de klækker. Kyllingerne står inde på stuen i et bur, indtil de er klar til at komme ud. Barnet lærer om dyrene, og lærer hvordan de skal passes og plejes. 	<ul style="list-style-type: none"> -Børnehaven har det grønne flag, som betyder at vi er en naturbørnehave, og derfor generelt har et stort fokus på natur i vores arbejde med barnet. - På legepladsen har vi plantekasser, hvor barnet kan være med til at plante og så. - Vi har forskellige bærbuske, som fx. hindbær og brombær. Derudover har vi forskelligartet terræn og beplantning på legepladsen, som giver en forskelligartet naturoplevelse for barnet. - Vi har to kaniner, som bor i legehuset, og som løber frit rundt når vi er ude. Derudover har vi vagtler som går i et andet bur. Barnet er i perioder medansvarlig for fodring og pasning af dyrene, hvilket er med til at give dem en forståelse for dyr og deres livsbetingelser. - Vi har desuden forskellige redskaber til at undersøge småkryb. Fx. små forstørrelsesglas som barnet kan benytte på legepladsen eller som vi medbringer på en skovtur. - Vi har dolke som vi kan snitte grene med, som kan laves til pile eller knive. - Derudover har vi vores bålsted, som vi samles om, og kan lave mad over. Her får barnet en ide om hvordan maden tilberedes i naturen.
---------------------	---	---

<p>Fællesskaber</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Om morgenen og om eftermiddagen leger alle børn på tværs af stuerne. Derved kan alle børn ses som et stort fællesskab. Desuden er børnene delt op på to stuer, og dermed tilhører alle børn et mellemstort fællesskab. - Rum i rummet: Flere steder har vi små reoler, gulvtæpper, foldedør og flexible borde, som er med til at skabe rum i rummet. Dette giver børnene mulighed for mindre fællesskaber, hvor de fx kan få ro til at fordybe sig i en leg. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi har forskellige redskaber, som indbyder til fælles leg, som kan være medvirkende til at danne fællesskaber på tværs af alder og køn (diffrentierede fællesskaber). Fx en faldskærm, bowling, boldspil, vandbane osv. - Børnene er på skift, i grupper, ansvarlige for at passe dyrene, og dette kan også medvirke til at barnet får en fællesskabsfølelse. -Bålstedet indbyder til fællesskab, hvor vi kan lave mad sammen, synge og snakke. Bålet bliver brugt som et fælles tredje.
<p>Sociale relationer/ven-skaber</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Rum i rummet, hvor barnet i ro kan fordybe sig i leg med et andet eller flere børn. Et aflukket rum giver færre forstyrrelser og øger muligheden for at danne/styrke relationer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mange af vores udendørs redskaber/legetøj indbyder til leg imellem børnene. De kan få øjnene op for hinanden gennem leg, fx hvis en voksen giver to børn en ketcher hver og en bold, så indbyder det til leg og måske relationsdannelse mellem de to børn. Gerne med en voksen på sidelinjen til at guide. - Børnene er på skift, ansvarlige for at passe dyrene, og dette kan også medvirke til at børnene danner nye relationer eller styrker de allerede dannede relationer.

Anerkendelse	<p>-Vi anerkender børnene og deres forskelligheder, og forsøger at skabe de fysiske rammer som imødekommer deres behov. Fx børn der har et behov for fysisk udfoldelse, kan komme i puderummet. På samme vis kan nogle børn have behov for ro, og dette kan skabes ved at lade barnet komme i et lukket/afgrænset rum med stilleleg (højtlesning, konstruktionslegetøj eller andet).</p>	<p>-På legepladsen, foregår det på samme vis som indenfor, hvor vi anerkender det enkelte barns behov. Det kan gøres ved at tage vores redskaber/legetøj i brug. Desuden kan vi tage noget legetøj inde fra stuerne, med ind under halvtaget, hvis et barn har brug for stillesiddende aktiviteter.</p>
Tryghed	<p>-De samme genkendelige rammer skaber tryghed for børnene.</p>	<p>Se tryghed INDE</p>
Fordybelse	<p>Når børn er i leg, optimeres mulighederne for fordybelse, ved at danne rum i rummet eller lade dem lege i vores yderrum, hvor der er færre forstyrrelser.</p> <p>-Ved at danne rum i rummet, fx ved at benytte reoler, dukkehus eller borde til at lave et hyggeligt legehjørne, skaber vi også et fleksibelt børnemiljø, som har øje for fordybelse.</p>	<p>-Legepladsen rummer flere forskellige kroge, hjørner og legehuse, hvor barnet uforstyrret kan sidde fordybet i en leg. Sandkassen er desuden et område der indbyder til stilleleg, og dermed ofte mulighed for fordybelse.</p>

Hand- lekom- pe- tence	<p>-Af og til kan barnet inddrages i hvilke legetøj eller tema der skal være i de forskellige rum. Barnet får desuden mulighed for at handle, og tro på at det, det gør er godt, og giver mening.</p> <p>-Legetøj i børnehøjde giver barnet initiativret/handlemuligheder. Men også legetøj som er gemt væk, og som kræver at de spørger om lov først, stiller krav til deres handlekompetence.</p>	<p>-Vi har mange ting på legepladsen at lege med, og det kræver barnet tør handle, for at det kan lege med det som det har lyst til. Det kan fx. Være et barn der har udset sig en cykel det gerne vil køre på, men som det ikke selv kan få ud af skuret. Det kalder på barnets handlekompetence for at spørge et andet barn eller en pædagog om hjælp.</p>
---	---	--

Det psykiske børnemiljø

Pædagogiske værdier	Hvad gør vi:
--------------------------------	---------------------

Motorik

-Vi er meget opmærksomme på at de motoriske aktiviteter eller udfordringer vi stiller børnene, skal være egnet til både de motorisk stærke børn men også de børn som er mere motorisk usikre. Alle børn skal have en succesoplevelse og dermed en positiv oplevelse af at være en del af legen eller aktiviteten.

-I løbet af dagen får barnet mulighed for at bevæge sig på flere forskellige måder, om det er vokseninitierede eller selvvalgte lege, så forsøger vi at give det en glæde ved at bevæge sig. Fx. hvis barnet prøver noget nyt, som til at starte med er svært, kan vi ved at gentage aktiviteten, øge muligheden for at barnet får en succesoplevelse ved det. Samtidig bliver disse succesoplevelser knyttet til en glæde ved at bevæge sig.

-Ude: På samme måde som indenfor prøver vi at få alle børn med i de motoriske aktiviteter, uanset deres niveau. Vi har motoriske redskaber, hvor alle har en mulighed for at få en positiv oplevelse af at være aktiv og bruge sin krop på forskellige måder.

-Vi har en højtaler som vi kan sætte til, og spille musik på. Musik som inspirerer til leg og bevægelse. Både på barnets eget initiativ men også hvor de voksne igangsætter.

-Derudover har vi flere traditioner/temaer, hvor motorik er en central del heraf. Fx. motionsdag, OL, skovture mm. Det kan indebære forskellige former for bevægelse, bevægelseslege, konkurrencer og sved på panden, hvor de mærker deres krop.

-I hverdagen har vi generelt et stort fokus på motorik. Alt dette som er en del af vores struktur, dermed det fysiske børnemiljø, bliver automatisk en del af det psykiske børnemiljø, da vi kan se at de motoriske udfoldelser medvirker til barnets glæde, stolthed, selvtillid og velvære.

<p>Natur</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Vores akvarie med fisk, kan give barnet ro og en form for psykisk velvære. -Periodevis har vi kyllinger, som kan give barnet sanseoplevelser, læring og indsigt og generelt en glædesfølelse af at følge deres vækst fra æg til fuldvoksen kylling. -På diverse ture, indsamler vi forskellige naturmaterialer, det være sig pynt til juledekoration, blade til kranse, sten, blomster, kartofler mm. Materialer som bliver bragt ind i børnehaven, og som vi derfra kan arbejde videre med. Barnet får en tilfredshed og stolthed over at arbejde videre med de materialer som det selv har indhentet fra naturen. I fordybelse og ro, kan barnet sammen med andre børn og en voksen arbejde videre på de forskellige projekter. - Når vi har bål, kan det give barnet en ro og følelse af samhørighed.
<p>Fællesskaber</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Barnet indgår i flere forskellige fællesskaber, som både kan være små og store. Alle børn er en del af det fællesskab som er på deres stue. Derudover er der fællesskaber på tværs af de to stuer, hvor barnet er sammen med dets jævnaldrende kammerater i aktivitetsgrupperne (myre, græshoppe og bi). Et andet eksempel er, når børnene på tværs af alder, er fælles om at fodre dyrene. Et fællesskab, med de samme 4 børn, som de måske er en del af i en uge. Alle børn får på forskellige måder, mulighed for at deltage i differentierede fællesskaber. -Alle fællesskaber bidrager til at barnet får en følelse af at høre til, og være et betydningsfuldt individ. - Når vi har bål er barnet en del af et fællesskab. Inden bålet tændes går barnet rundt med andre børn, og finder grene, som kan brændes på bålet. Barnet kan bl.a. herigennem få en følelse af at være betydningsfuld for fællesskabet.

<p>Sociale relationer/venskaber</p>	<p>-Når barnet indgår i de ovenfor beskrevne fællesskaber, får det også mulighed for at styrke og danne venskaber. Har et barn brug for en særlig indsats i forhold til at komme til at danne relationer, laver vi leggrupper. Her vælger den voksne et eller to børn som barnet skal lege med. Den voksne sætter rammerne, og guider og støtter fra side-linjen, så chancerne optimeres for at barnet kan indlede en positiv relation til et andet barn.</p>
<p>Anerkendelse</p>	<p>-Børnene er alle forskellige og det er vores opgave at imødekomme deres behov, så de kan trives, lære og udvikle sig inden for vores rammer. Alle børn er tilknyttet en kontaktpædagog. En kontaktpædagog som har et særligt fokus på det enkelte barn og dets behov. Funktionen som kontaktpædagog skal gerne være med til at sikre at alle børn bliver set og hørt, og dermed optimere mulighederne for trivsel og udvikling.</p>
<p>Tryghed</p>	<p>-For at barnet kan trives og udvikle sig, skal det være tryk i det børnemiljø som det befinder sig i!</p> <p>-Allerede inden et nyt barn starter i børnehaven, bliver det tilknyttet en kontaktpædagog. Kontaktpædagogen tager imod barnet til forbesøgene med dagplejer og forældre, for dermed at begynde at skabe en relation til barnet. En begyndende relation som gerne skulle give tryk når barnet starter i børnehaven. Når barnet er tryk ved en voksen, kan det stille og roligt udvide sin horisont, og blive tryk ved de andre voksne på stuen og i hele børnehaven.</p> <p>-At vi er en lille børnehave, kan også give børnene en tryk, da det er nemt at overskue mængden af voksne og børn. Vi har en tydelig struktur i børnehaven, som giver barnet en forudsigelig hverdag. To ting som også bidrager til barnets tryk.</p>

Fordybelse	Vi forsøger hver dag at give barnet mulighed at fordybe sig i de lege det nu befinder sig i. Fordybelse giver barnet ro og mulighed for at være i samspil med andre børn, uden afbrydelser.
Handlekompetence	-Vi stiller dagligt barnet i situationer som kalder på dets handlekompetence. Fx at turde være deltagende i forskellige aktiviteter, at turde råbe op til samling, at turde være på i en bevægelsesleg, og kræve sin plads i fællesskabet ved sprogligt at markere sig. Ved at tilbyde barnet aktiviteter der styrker dets handlekompetence, så får barnet en tro på den selv, når det i situationerne lykkes. En tro på at det er et værdifuldt individ, som har ret til at blive set og hørt.

Æstetisk børnemiljø

- Rummene skal indbyde til leg og udfoldelse.
- Alle medarbejdere har et rum eller et område inde og ude, som ansvarsområde og er dermed ansvarlig for at rummet/området gøres inspirerende, motiverende og udfordrende, så barnet finder det trygt og rart at være der, og dermed får lyst til at udfolde sig og lære.
- Ude ved børnehavens indgang har vi et rionet, som barnet kan være med til at pynte. Det kan være det har fundet noget i skoven, eller at det har lavet noget med perler indenfor. Der er et hav af muligheder, hvor barnet kan få lov til at bidrage med dets ideer.
- I foråret har vi bedsteforældredag, hvor bedsteforældrene gerne må tage en blomst eller plante med, som de kan plante på legepladsen sammen med deres barnebarn. Derved bliver legepladsen mere hyggelig og indbydende at være på.
- Vi har billeder på kurve/kasser af hvad de indeholder, så barnet nemt kan rydde op, og samtidig nemt kan overskue hvad der kan leges med.
- Legepladsen forsøger vi at gøre inspirerende at bevæge sig rundt på, ved fx at feje fliserne, klippe græs, lade noget græs stå højt, rydde alt legetøj op hver fredag. Derudover har vi forskellige typer af legetøj, som både kan inspirere til bevægelseslege men også stil-lesiddende finmotoriske aktiviteter.

- **fokus:** Vores yderste små rum i børnehaven indikerer tydeligt, hvad de skal bruges til. Fx har vi en dukkekrog, et puderum og et legorum. Uden på døren til hver enkelt rum, er der et billede af hvad man kan lege med eller hvilket tema rummet har.
- **Fokus:** Vi har en masse legetøj nede i vores kælder, som vi af og til bytter ud med noget der er oppe på stuen. Her inddrager vi barnet, som får mulighed for at komme med ned i kælderen for at vælge det legetøj som det gerne vil have med op. På den måde får de medindflydelse og styrket deres handlekompetence.

DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

- Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.
- Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Dagtilbudslovens § 8, stk. 2 og 4.

Alsidig personlig udvikling

- ”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

§ 3 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i læreplanen

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores indsats i arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling er afgørende for, om barnet oplever et godt børneliv og er med til at skabe gode forudsætninger for livet på sigt. Kort fortalt handler barnets alsidige personlige udvikling om barnets udvidelse af erfaringsverden og deltagelsesmuligheder.

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*

Hvad gør vi i Aagades børnehave?

I løbet af en uge deltager barnet i mange forskellige lege og aktiviteter, som fx på deres stue, i deres aldersintegrerede gruppe (myrer, græshoppe og bier), små grupper valgt af personalet, og selvfølgelig i små legegrupper som barnet selv danner. De mange forskellige konstellationer af børn, gør at barnet får mulighed for at møde børn i forskellige aldre og køn.

Som sagt er børnene delt op på to stuer, blandet i alderen 3-6 år. Dvs. at samling og frokost foregår stuevis, og flere dage om ugen er der også aktiviteter, hvor stuen er sammen enten indenfor eller udenfor. På den måde, kan de små spejle sig i de store, og de store lærer at drage omsorg for de mindre. Når de små spejler sig i de store, kan de se muligheder for hvad man kan lære hvis man øver sig, og inspiration til at udforske ting de normalt ikke selv ville have gjort. Omvendt kan de store få tillid til egne potentialer, ved at opleve de smås begejstring for det de foretager sig.

Vores faste struktur gør, at hverdagen på mange måder er genkendelig for barnet. Fx mange gentagelser i forhold til samling, diverse lege, aktiviteter osv. Samtidig er det pædagogens job at skabe en ramme inden for denne struktur, hvor barnet får mulighed for at udfolde og udforske sig selv. Her kan det igen være en fordel med den blandende aldersgruppe af børn, hvor de ældste børn kan vise vejen, og vise at det fx er sjovt at være med til den nye leg til samling. Herefter ser vi ofte at de mindre børn får mod til også at prøve det nye og ukendte af. At udforske, udfolde og erfare sig selv på både kendte og nye måder, kan også ske som en del af de dagligdags rutiner vi har. Det kan fx være at barnet er med til at dække bord, tørre borde af eller anden form for oprydning. Her får barnet mulighed for at hjælpe til, som kan medvirke til at barnet får tillid til dets kunnen og potentialer.

Hvordan barnet kan udforske og få tillid til egne potentialer, vil desuden blive beskrevet under det næste pædagogiske mål.

2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

Hvad gør vi i Aagades børnehave?

Dette mål er stort og komplekst. Det indeholder mange forskellige perspektiver og kompetencer, som er altafgørende for barnets alsidige personlige udvikling. Derfor har vi valgt at dykke ned i de forskellige begreber, da det således bliver tydeligt hvad der er på spil i forhold til dette mål. Vi vil komme med et fagligt perspektiv herpå, samt beskrive hvad vi gør i praksis.

Alle disse begreber eller dele af barnets alsidige personlige udvikling, berører hinanden, da barnets følelsesmæssige udvikling, relationsdannelse og udforskning af dens omverden hænger sammen. Desuden udvikler livsduelighed, engagement, deltagelseskompetence og gåpåmod sig i samspil med hinanden. Nedenfor ses et overblik over, hvilke begreber og underbegreber vil have fokus på.

- Positivt samspil og en tryk tilknytning mellem pædagog og barn

Herunder afstemt og støttende samspil.

- Livsduelighed

(Kan ses som værende barnets relation til sig selv bl.a. dets følelsesmæssige udvikling)

Herunder selvregulering og empati, selvtillid og selvværd, opmærksomhed og fordybelse.

- Engagement og deltagelseskompetence

(Kan ses som værende barnets relationer til andre, herunder personalet og børnegruppen.)

Herunder et inkluderende læringsmiljø, et fleksibelt pædagogisk design.

- Gåpåmod

(Kan ses som værende barnets relation til sin omverden.)

Herunder udforskningslyst, mestre udfordringer.

Positivt samspil og en tryk tilknytning mellem pædagog og barn

Den trykke tilknytning opstår igennem et positivt samspil mellem barn og pædagog, hvorfor disse hænger unægteligt sammen. I forhold til det positive samspil samt den trykke tilknytning mellem pædagog og barn er det altafgørende, at der er tid til at være sammen flere gange hver dag, og at der her er tid til nærvær og omsorg.

Har barnet en tryk tilknytning til en pædagog, kan barnet bruge hende til at bearbejde indtryk og følelser og blive bragt fra utryghed til tryghed eller uro til ro. Derudover får barnet, igennem den trykke tilknytning, overskud til at udforske verden omkring det. Den trykke tilknytning og samspillet giver desuden barnet muligheder for at udvikle sig følelsesmæssigt

Praksis: I og med vi er en lille børnehave, gør det at alle børn i løbet af deres børnehavetid får mulighed for at få et kontinuert, positivt samspil med de ca. 6 personer. Derudover har kontaktpædagogen alle sine kontaktbørn, på sin stue, hvilket gør at der er de bedste muligheder for et positivt og dagligt samspil her imellem.

Vi prioriterer at have funktionen "kontaktpædagog". Alle børn har tilknyttet en kontaktpædagog, som har et særligt ansvar for at barnet trives og udvikler sig. Det gælder også det positive samspil og den trygge tilknytning, som kontaktpædagogen arbejder på allerede inden barnets start, når barnet kommer på besøg med dagplejer og forældre. Der er ved opstart sat ekstra tid af til, at kontaktpædagogen kan have tid til barnet, og kan få skabt en tryk relation eller tilknytning. Dette gør vi fx ved at holde det nye barn inde sammen med 3 andre børn, hvor det giver den fornødne ro til at lære barnet at kende, og til at barnet kan blive tryk ved pædagogen.

Derudover benytter vi ved vores p-møder "Relationscirklen", som er et pædagogisk redskab, der kan hjælpe os med at afklare om alle børn, har mindst én tryk relation/tilknytning til en pædagog. (Dette gør vi ikke endnu, men måske et tiltag??)

Følelsesmæssigt afstemt og støttende samspil:

Når vi spejler de følelser, som barnet giver udtryk for, fx smiler og taler med begejstret stemme, når barnet udtrykker glæde eller når vi viser medfølelse for et barn, der udtrykker frustration, da vises det afstemte samspil.

I forhold til at udvise et støttende samspil, gøres dette når pædagogen regulerer barnets følelser ved fx at trøste det barn, der er ked af det, eller ved at forholde sig roligt, når et barn er vredt og reagerer voldsomt. Det er dermed ikke en imitation af følelser men en afstemning, hvor pædagogen afstemmer sine følelser ud fra barnet. Når vi gør det føler barnet sig anerkendt, og støttes i at forstå og håndtere dets egne følelser og oplevelser. Samtidig øver det sig også i at se og tolke andres følelsesudtryk.

Praksis: Når et nyt barn starter i børnehaven, kan det være svært at sige farvel, og barnet kan blive ked af det. Her spejler eller afstemmer vi barnets følelse ved fx at sige "ja du savner mor og far, de kommer snart igen for at hente dig". Så får barnet en følelse af at vi forstår det, og lærer hvordan det skal håndtere disse følelser, som fx kan ske ved at opsøge en pædagog og få trøst.

Vi oplever dagligt børn, som bliver meget oprevet og kede af det, af den ene eller anden årsag. I disse tilfælde benytter vi ofte det støttende samspil ved at forholde os i ro, og lade barnet fortælle, hvad der er sket. Når barnet oplever- pædagogen i ro, smitter det af på barnet, som langsomt selv falder til ro, og dermed regulerer sine følelser. Herefter er det muligt at handle på det barnet har oplevet. Generelt gør vi alt hvad vi kan for at anerkende de følelser som barnet kan have, uanset om det er positive eller negative følelser der er på spil.

Livsduelighed

Når vi arbejder med livsduelighed, handler det om at vi skal give alle børn de bedste muligheder for at trives, udfolde sig og indgå i sociale sammenhænge, både i børnehaven men også på længere sigt.

Livsduelighed indebærer, at barnet oparbejder evnen til selvregulering og empati. Derudover omhandler det barnets opbygning af et selv, selvværd og selvtillid, som sker igennem en anerkendende praksis med fokus på mestringsoplevelser. Endeligt er det også af stor betydning at barnet øver sig på opmærksomhed og fordybelse, hvor barnet fx får mulighed for at komme i flowtilstand (en tilstand hvor barnet bliver så opslugt af legen, at det glemmer tid og sted).

Når barnet styrker dets selvregulering og empati, oparbejder selvværd og selvtillid og samtidig øver sig i at fordybe sig og holde opmærksomhed, udvikler barnet som individ en større livsduelighed.

I praksis: Som tidligere nævnt, giver vi barnet mulighed for at indgå i forskellige sociale sammenhænge, både dem det selv vælger og dem som personalet sammensætter. Herunder ligger der også det, at barnet skal prøve forskellige sociale positioner af. Fx kan barnet gennem regellege afprøve forskellige positioner. Vi kan lege "alle mine kyllinger kom hjem", hvor et barn er hønen, der skal kalde sine kyllinger hjem, kyllingerne der skal undvige at blive fanget og ræven der skal fange kyllingerne. Ved gentagelse af legen, kan barnet få en forståelse for at det er retfærdigt at skiftes til at indtage de forskellige positioner. Derudover kan barnet ved håndsoprækning få oplevelsen af at blive hørt og vælge hvad det kunne tænke sig at være. Pædagogen inddrager her, i børnehøjde, demokrati, og en forståelse for at det enkelte barn ikke kan bestemme alt, men også må tage højde for, hvad kammeraterne har af ønsker. Samtidig kan det lære at give plads til andre, som måske ønsker samme position som en selv.

Derudover ser vi også at barnet prøver forskellige sociale positioner af igennem deres egen igangsatte rolleleg. Fx at være hunden, som skal indordne sig, faren som bestemmer, lillesøsteren som driller storesøsteren og storesøsteren som gerne vil bestemme over lillesøsteren. Igennem disse forskellige sociale positioner, lærer barnet bl.a. at forhandle, at sætte struktur på en leg og at kunne indgå kompromisser. Dette er medvirkende til at barnet lærer vigtigheden af at være opmærksom på kammeraternes oplevelse af verden, samt en forståelse for demokratiske processer. Vi er opmærksom på i disse situationer, at børnene kan have behov for hjælp til fx at få fordelt rollerne, så legen kan begynde.

Selvregulering og empati:

Selvregulering er de strategier vi bruger til at opleve, regulere og udtrykke både positive og negative følelser. Empati er evnen til at forstå egne og andres følelser, kunne sætte sig i andres sted, føle med andre og handle relevant ud fra det.

Barnet skal ved bl.a. pædagogens støtte, lære at regulere dets følelser. Dette er af stor betydning, da vi tager disse strategier for at selvregulere, med ind i voksenlivet. Det kan bl.a. gøres ved at italesætte de følelser som barnet gennemlever i en given situation. Derigennem lærer barnet hvordan det skal agere og hvordan det tolker egne følelser.

Empati lærer barnet til dels igennem, det tidligere nævnt, afstemte og støttende samspil med en pædagog, som barnet har en tryk tilknytning til. Derudover kan man igennem italesættelse og aflæsning af forskellige ansigtsudtryk, lære barnet at aflæse andres følelser.

I praksis: Generelt italesætter vi ofte de oplevelser som barnet har, så det lærer at forstå de følelser som opstår i forbindelse hermed. Et eksempel kan være, når et barn bliver ked af det, og vi sætter os i

børnehøjde, og lader det fortælle hvad der er sket. Det kan fx være et barn der har kørt ind i det pågældende barn på cykelbanen. Følelserne kan være store i en sådan situation, men vi forholder os i ro, og giver barnet råd til hvad det kan gøre en anden gang, så det får nogle handlemuligheder at trække på til en lignende situation. Alt afhænger af den enkelte situation og hvilket barn som det drejer sig om, og det er det vi må tage udgangspunkt i, når vi hjælper et barn med at selvregulere.

En af de måder vi arbejder med empati på, er ved at benytte "Fri for mobberi", "Trin for Trin" eller ansigtskort med ansigtsudtryk på, som alt sammen kan bidrage til en dialog med børnene omkring alle de følelser som kan være på spil i forskellige situationer. Derudover øves empatien i hverdagen, igennem den tidligere nævnt, trygge relation. Vi har dagligt børn som kommer til at gøre et andet barn ondt, på den ene eller anden måde. Her sætter vi os også i børnehøjde, og lader barnet kigge på det barn det har gjort ked af det. Vi spørger, hvordan han eller hun ser ud? Og så kan vi få en snak om, at det fx gør én ked af det når, man bliver holdt ude af legen. Endnu oftere oplever vi heldigvis et barn der bygger noget til én, hjælper én med noget eller en anden god ting, hvor vi lader barnet se hvor glad de gør deres kammerat ved den pågældende handling.

Selvværd og selvtillid:

Selvværd er barnets grundlæggende opfattelse af sig selv og dets værdi, hvor selvtilliden er kontekstbestemt, og handler om barnets tro på egen kunnen i en given situation.

Selvværd og selvtillid har bl.a. stor betydning for hvordan barnet engagerer sig og håndterer modstand i dets liv. Selvværdet kan styrkes igennem en anerkendende pædagogisk praksis, hvor vi indlever os i børnenes perspektiver, tanker og følelser og samtidig forholder os åbent og nysgerrigt hertil. Derigennem oplever barnet netop at det har værdi, og opbygger selvværd. Selvtilliden kan vi styrke ved at give barnet opgaver det kan mestre og dermed en succesoplevelse. Alle børn skal, på forskellige tidspunkter, igennem diverse lege og aktiviteter have mulighed for at skinne igennem med deres ressourcer, så det bliver synligt for resten af børnegruppen. Det giver en følelse af at mestre noget.

I praksis: Når vi har samling, sidder vi med ca. 20 børn i alderen 3-6 år. Her er det vores fornemste opgave, at de små opgaver vi stiller i løbet af samlingen, kan løses af både den 3-årige og den 6-årige. Dette kan vi fx gøre ved at lege med klodser, som ligger midt ude på gulvet. Den 3-årige kan få at vide at det skal gå over og tage en rød og gul klods og give til en dreng. Derefter kan den 6-årige få til opgave at forme et T ud af 5 klodser. På den måde giver vi, igennem den samme leg, begge børn mulighed for at opbygge selvtillid – en tro på egne evner!

For at styrke deres selvværd, lytter vi til dem, trøster dem, giver dem et kram, anerkender dem for fx at være en god kammerat eller andet. Et konkret eksempel kan være det barn som ofte får negativ opmærksomhed. Han kan komme i fokus, ved at vi bruger hans store ressource som er at han er hjælpsom, når man beder ham om hjælp. På den måde vender vi den negative opmærksomhed til positiv, og han kan foran de andre børn, blive rost for det han gør, og at det betyder meget for os at han hjælper til.

Opmærksomhed og fordybelse:

Evnen til at holde opmærksomhed og kunne fordybe sig, udvikles når barnet er i samspil med en opmærksom pædagog, der støtter barnet i at lytte og iagttage. Når pædagogen bruger sit eget engagement, og peger, fortæller og viser barnet noget, fastholder hun dets opmærksomhed.

En god måde hvorpå fordybelse og opmærksomhed kan udvikles er ved at understøtte barnets mulighed for at komme i "flow". I denne tilstand er barnet så fordybet og opmærksom, at det glemmer tid og sted. For at opnå tilstanden skal barnet være aktiv i fx en leg. Pædagogen kan hjælpe barnet ind i flowtilstanden ved at give barnet opgaver det kan mestre samt sætte en tydelig ramme for en eventuel leg eller aktivitet. Derudover kan pædagogen understøtte dette ved at minimere eventuelle afbrydelser i legen.

Muligheden for at fordybe sig og holde opmærksomheden, kan desuden hjælpes på vej igennem den fysiske indretning af børnehaven, med mulighed for små rum eller afskærmning. Et læringsmiljø med små grupper af børn, giver desuden større muligheder for fordybelse.

Praksis: Vi skaber bl.a. følgende betingelser for at barnet kan øve opmærksomhed og fordybelse: Vi er ca. fra kl. 9.15-12 delt op i mindst 2 grupper, hvor den ene gruppe er inde og den anden ude. Når børnene er delt op i de to grupper, kan de også herfra deles op i endnu mindre grupper. På den måde får vi større mulighed for at give barnet den fornødne ro til at kunne fordybe sig i fx et af vores yderrum, hvor der er færre forstyrrelser, og dermed større chance for at komme i "flow".

Vi benytter naturen meget, i kraft af at vi er en naturbørnehave, hvor der er fantastiske betingelser for at øve opmærksomhed. Fx opmærksomhed på at finde små dyr i skovbunden. Dette vil blive beskrevet i det særskilte læreplanstema om Natur, udeliv og Science.

Et andet eksempel kan være garderobesituationen. Hver dag kommer barnet ud, og inden da skal det i garderoben, for at have tøj på. Det kræver opmærksomhed og fokus at finde det rigtige tøj, som passer til vejret. For at hjælpe dem med at holde opmærksomheden, har vi opsat pictogrammer af, hvad de skal have på, samtidig med at der er personale som sidder i garderober for at guide. På den måde understøtter vi dem i at holde opmærksomheden på det de er i færd med.

Vi, personalet, har alle forskellige interesser og områder vi brænder for. Det giver os forskellige muligheder for at inddrage børnene i aktiviteter, hvor vi kan være særligt engagerede. Når vi er engagerede, og er i gang med en aktivitet, øges barnets opmærksomhed. Eksempler herpå kan være engagerede pædagoger der fortæller og undersøger naturfænomener med en gruppe børn, én der laver påskepynt, én der laver bevægelsesleg eller fortæller et eventyr. Mulighederne er mange!

Engagement og deltagelseskompetence

Engagement og deltagelseskompetence er tæt forbundne, fx er deltagelse en forudsætning for engagement, samtidig med at engagementet kan fremme deltagelsen. Derfor er det væsentligt at se på de to begreber samtidig.

Deltagelseskompetence indeholder flere forskellige kompetencer, som har indflydelse på barnets mulighed for deltagelse. Her kan nævnes sociale kompetencer og legekompeter, som indgår i særskilte læreplanstemaer.

Engagement er en særlig intens deltagelsesform, hvor barnet er følelsesmæssigt involveret og har oplevelsen af meningsfuldhed.

Barnet udvikler både engagement og deltagelseskompetencer, når det deltager i børnefællesskaber, og når det får den støtte, det har brug for. Det forudsætter, at det pædagogiske læringsmiljø er inkluderende, hvilket vil blive beskrevet nedenfor.

Når personalet selv viser engagement og deltager i diverse lege og aktiviteter, smitter det ofte af på barnet. Derfor kræver det at personalet selv er opmærksomme på, hvad de udtrykker og signalere.

I praksis: Som nævnt ovenfor har vores/personalets engagement, stor indflydelse på, om barnet selv engagerer sig og dermed deltager. Vi har en blandet børnegruppe, hvor en stor del af børn uproblematisk deltager i forskellige fællesskaber. Nogle har behov for lidt støtte undervejs, hvorimod andre gang på gang er udfordret i at deltage i fællesskabet. Nogle af de udfordringer vi ser, er bl.a. evnen til at fastholde opmærksomhed, manglende legekompeter og forståelse for det sociale samspil. Ved disse børn har vi mulighed for at lave små forløb i mindre grupper, hvor fokus netop kan være at opøve legekompeter og socialt samspil. Fx kan 2-3 børn, få til opgave at bygge en zoologisk have i LEGO, hvorefter de skal vælge en figur hver, som de skal være i legen. Her tager pædagogen del i legen, for at vise hvordan legen kan leges. Dermed kan barnet, både igennem samspillet med de andre børn men også med pædagogen, øve legekompeter og socialt samspil. Uanset hvilken situation vi står i, er vi bevidste om, at vi er rollemodeller for barnet, og derfor har et ansvar for at vise det hvad vi skal. Det gør vi ved at alle personaler deltager, i de situationer hvor børnene skal deltage. Vi skal udstråle at det er sjovt og spændende – vi skal være engagerede, og så bliver barnets lyst til at deltage som regel forstærket.

Et inkluderende læringsmiljø:

Børn har forskellige forudsætninger for at deltage i fællesskabet. Gennem et inkluderende læringsmiljø får alle børn en følelse af at de er værdifulde for børnehavens fællesskab. Derfor skal børnehaven tilbyde forskellige typer af deltagelsesmuligheder, som er tilpasset hele børnegruppen.

I det inkluderende læringsmiljø er det desuden vigtigt, at synliggøre og italesætte barnets styrker overfor de andre børn, så pædagogen hjælper barnet til at se og forstå, hvad det selv og de andre børn kan bidrage med. Udover at synliggøre og italesætte styrker, er det også vigtigt at igangsætte aktiviteter, der tilgodeser børns forskelligheder, så flere børn har mulighed for at få gode oplevelser.

I praksis: Vi har fokus på at alle skal føle sig værdifulde for de fællesskaber, som de er en del af. Det kan gøres på mange forskellige måder, dagen igennem. En af måderne er fx at justere vores tilgang til fællesskabet, og måden hvorpå man kan være en del af dette. Det er nødvendigt da vi

kan have børn der har svært ved at indgå i fællesskabet, og ved netop at justere på tilgangen, kan vi optimere muligheden for deltagelse og dermed inklusion i fællesskabet.

Et eksempel, kan være en 3-årig dreng der har meget svært ved at lytte til en historie, når der spises madpakker. Han bliver urolig og larmer, hvilket afføder negativ opmærksomhed. Ved at justere på den ellers fastlagte ramme, at alle børn sidder på deres plads og lytter, kommer han i stedet op ved siden af historiefortælleren, for at hjælpe med at bladere i bogen. På den måde bliver han igen en del af fællesskabet, og han får oven i købet en positiv oplevelse ved at hjælpe pædagogen.

Vi har fokus på forskellighed ved at italesætte, at vi alle er forskellige - kan noget forskelligt og øver os på noget forskelligt. Det kan fx være over madpakkerne, at et barn fortæller hvordan det elsker makrel, mens et andet siger "ad det er ulækkert". Her taler vi om, at alle kan lide noget forskelligt, og at det er okay. På den måde får de en respekt for hinanden, og deres engagement for fx at ville tale frit, bliver understøttet. En vigtig egenskab når barnet skal videre i skole, er bl.a. at turde tale frit, og have troen på at de andre børn respekterer én for det.

Med en forståelse for forskelligheder, får vi en børnegruppe, der i højere grad respekterer hinanden for dem de er, og dermed et inkluderende læringsmiljø, hvor der er plads til alle!

Et fleksibelt pædagogisk design:

Hermed forstås en balance imellem de faste rammer og strukturer som personalet har sat for hverdagen, op imod fleksibilitet, som kan rumme pædagogisk improvisation, hvori pædagogen kan give plads til barnets perspektiver og ideer, til at sætte sit præg på aktiviteten eller legen. Igennem et fleksibelt pædagogisk design får barnet mulighed for medbestemmelse.

Når personalet giver plads til dette fleksible pædagogiske design, hvor der er plads til barnets idéer, styrkes dets engagement. For at skabe et sådant miljø, er det af stor betydning at pædagogen, nøjes med at fastholde de ydre rammer, så det giver plads til at være åben og lytte til barnets interesser, så der kan arbejdes med det som giver mening for barnet. Dialogen med barnet kan bl.a. spore pædagogen ind på, hvad det har af ideer. De erfaringer som barnet gør sig herigennem styrker deres deltagelseskompetence og øger deres engagement.

I praksis: Om vi er til samling, på tur, leger på stuen eller er på legepladsen, er der en ydre ramme som er styret af personalet. Den kan være mere eller mindre fast, men indenfor den ramme er vi klar til at lytte til barnet og dets idéer og hvad det er optaget af. Det kan lede os i en anden retning end først planlagt, men det er med til at støtte barnet i dets udforskning, engagement og lyst til at deltage. Det kan fx være en bevægelsesleg, hvor vi leger at vi er forskellige dyr, der bevæger sig på hver deres måde. Rammen er, at det er bevægelsesleg med fokus på forskellige bevægelsesmønstre. Kommer der et barn med en indskydelse om, at vi skal være robotter eller monstre så kan det være et fint input til legen, som desuden kan få børnene til at blive endnu mere engagerede. I nogle tilfælde må vi holde os til den oprindelige plan, men her hører, ser og anerkender vi stadig barnets initiativ, og måske kan dette initiativ bringes på banen, på et senere tidspunkt.

Gåpåmod

Gåpåmod handler om at barnet skal turde udforske det ukendte og være vedholdende når det oplever udfordringer eller konflikter. Måden hvorpå pædagogen kan understøtte gåpåmodet, er gennem en tryk relation og et miljø der inspirerer barnet til at være nysgerrig, opsøgende og vedholdende.

I praksis: Hvad end barnet støder på at ukendte situationer, støtter vi dem på bedste vis, ved at lade dem vide at vi er der for det, og at det kan være helt trygt.

Udforskningslyst:

I hverdagen skal personalet bakke op om barnets nysgerrighed, ved bl.a. at anerkende deres forsøg på at udforske forskellige ting, på egen hånd. Den enkelte pædagog skal være opmærksom og stille spørgsmål til det som barnet er optaget af, på et givent tidspunkt. Personalet kan desuden planlægge aktiviteter eller forløb som har til formål at udforske fx et sted, en ting eller noget helt andet. "Risikofyldt" leg er også med til at pirre til barnets udforskningslyst. (Fx leg med højder, fart, ild, tumleleg, leg med og "farlige" redskaber.)

Som det sidste kan nævnes den fysiske indretning, som kan inspirere til barnets udforskningslyst.

I praksis: Børn er forskellige, og derfor er det også tydeligt at de har forskellige interesser og grænser for, hvad de har lyst til at udforske. Vi støtter det enkelte barn ud fra det udgangspunkt. Et eksempel kan være et barn der har lyst til at udforske et godt klatretræ, eller én der vil køre hurtigt ned af en bakke på løbetsykel. Imens kan et andet barn udforske ved blot at sidde i skovbunden og rode med en pind, for at se hvad der dukker op.

Af og til har vi maddage, hvor barnet hjælper med at skrælle og snitte. Knive og kartoffelskrællere er ikke noget de får lov til at bruge til hverdag, derfor ser vi ofte et stort engagement og lyst til at udforske de spændende madvarer.

Fra tid til anden skifter vi enkelte kasser med legetøj ud med noget andet. I kælderen har vi en masse forskelligt, som børnene kan komme med ned og vælge. Det er tydeligt at mærke at deres udforskningslyst bliver vækket, og de går på opdagelse blandt alt legetøjet, for at vælge det som de synes er mest spændende. På stuen bliver legetøjet undersøgt og leget med, med stor iver.

Mestre udfordringer:

Udfordringerne kan fx være motoriske aktiviteter, opgaveløsning eller konflikter.

For at barnet skal mestre de udfordringer det støder på, skal pædagogen skabe tryghed i situationen, ved at vise eller fortælle at hun vil hjælpe, hvis det er nødvendigt. Pædagogen skal være med til at hjælpe barnet med at opbygge en tro på egne evner, ved fx at fortælle hvordan udfordringen kan løses. På den måde løser pædagogen udfordringen sammen med barnet og ikke for barnet. Derudover kan pædagogen opmuntre barnet til at udfordre egne grænser ved fx, at minde det om andre lignende udfordringer det har klaret.

Praksis: Hver dag skal barnet have en følelse af at mestre udfordringer. Det kan være når personalet beder om hjælp til at dække bord, rydde op, cykle uden støttehjul, smage på noget nyt eller selv tage tøj på. Selvhjulpethed i form af af- og påklædning, vaske hænder mm, handler alt sammen om at mestre udfordringer og giver barnet selvtillid og styrker dets gåpåmod.

Vi oplever også børn der igennem den gode og trygge relation til en pædagog, får så meget selvtillid, at de, med lidt støtte, tør kaste sig ud i nye og udfordrende aktiviteter. Fx en motorisk usikker dreng, der for første gang kravler op i et højt net. En succesoplevelse der bliver til pga. hans relation til pædagogen. Efter en sådan succesoplevelse, hvor barnet har mestret en udfordring øges hans gåpåmod til en anden gang, hvor han står i en lignende situation.

Til slut er det vigtigt at slå fast, at det ikke er nødvendigt med særskilte aktiviteter eller forløb for at arbejde med barnets alsidige personlige udvikling, da dette pædagogiske arbejde er til stede hele dagen i det pædagogiske læringsmiljø.

Den alsidige personlige udvikling er altafgørende i forhold til hvordan barnets muligheder for læring er, indenfor de 5 øvrige læreplanstemaer. Det handler om barnets opfattelse af verden, af sig selv, dets selvværd og dermed også altafgørende i forhold til den måde barnet møder verden på. Derfor vil barnets alsidige personlige udvikling altid være i spil når vi berører de øvrige læreplanstemaer, som bliver beskrevet i de næste afsnit.

Social udvikling

- ”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.
- ”Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

§ 5 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i de 6 læreplanstemaer.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.*

Børn udvikler sig forskelligt og socialt er de på mange forskellige niveauer. Dette tilgodeses af personalet ved at hjælpe børnene individuelt og på hvert barns udviklingstrin. Nogle børn er dygtige til at være sociale, vente på tur, turtagning, kende spilleregler for en leg eller en aktivitet, både planlagt af personalet og i børns egen leg. Andre børn har brug for hjælp til at kunne være en del af en leg, sammen med andre børn. Her laver personalet små legegrupper der tilpasses de børn, som har brug for hjælp til at kunne indgå i en leg sammen med andre. En pædagog er evt med i dukkekrogen og hjælper med at lege butik, sætter ord på hvad man kan sige og gøre i en

sådan leg. Børn lærer og spejler sig i andre børn og voksne og udvikler sig ved, at personalet guider dem til hvordan man leger.

Barnets sociale læring udvikles og fremmes bl.a. gennem legen, men også i fællesskaber med andre, både børn og voksne. I legen lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og at løse konflikter.

Vi har et stort fokus på at understøtte netop dette når vi fx laver små legegrupper eller observerer børnenes leg på legepladsen. Det kan være børnene selv henter os, fordi der er uoverensstemmelser imellem dem, så det kræver vores hjælp. For at de selv på et senere tidspunkt, skal kunne komme selvstændigt igennem en lignende uoverensstemmelse, er det vigtigt, at vi får børnene til at lytte til hinanden, og give dem en forståelse for, hvorfor den ene siger sådan og hvorfor den anden siger noget helt andet. Så kan vi give lige præcis den hjælp der skal til, for at legen igen kan glide.

Vi øver empati, som er forståelse af egne og andres følelser. F.eks. til samling hvor vi har billeder af forskellige ansigtsudtryk. Vi øver med børnene i at kunne genkende disse udtryk på billeder og kunne sammenligne det med situationer fra deres hverdag. Vi italesætter også de følelser som er på spil, når der opstår en konflikt og et af børnene blive vrede eller kede af det. (materiale til brug her: Trin for trin, "Fri for mobberi-kufferten" med den store og lille bamseven)

Vi hjælper børnene med at skabe gode legerelationer. For nogle børn kommer det naturligt at kunne lege med andre børn, for andre børn er det svært. Vi ser børn gå alene rundt på legepladsen, eller som oftest vælger at sidde alene ved et bord indenfor med en aktivitet. I sådanne situationer hjælper vi barnet med at finde relationer der passer til det barn. Vi laver evt legegrupper med 3-4 børn sammen, her sidder vi med den lille gruppe børn og leger sammen med dem. Måske sidder vi på gulvet med en togbane, øver hvordan man bygger en togbane, hvordan man snakker i en leg med de mennesker der er med. Børnene har brug for at se og spejle sig i hvad den voksne gør i en leg og hvordan man agerer i en leg, hvordan man evt spørger de andre børn i legen, om de vil være med. At sætte ord på alt det man siger: eks. Så siger manden at...så gik vi hen til stationen for at tage toget..... mm.

Vi vurderer løbende om vi skal gå foran, ved siden af eller bagved børnene, med henblik på at understøtte børnenes deltagelse i børnefællesskaber/relationer.

Vi inddrager forældrene løbende og til forældresamtaler snakker vi bl.a. om barnets sociale udvikling og relationsdannelse. På den måde kan vi både i børnehaven og i hjemmet bakke op omkring barnet hvis det har brug for særlig støtte. F.eks. kan barnet have brug for at få opøvet nogle legekompetencer for at kunne deltage socialt og kunne danne relationer.

2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.*

Vi øver i at have fokus på forskellighed og ser forskellighed som en styrke: Vi italesætter det at vi alle er forskellige og kan noget forskelligt. En kan løbe stærkt, en kan bogstaver, en kan lave perlekæder i flotte farvekombination osv. Ved at have blandet alder og køn på stuerne, giver vi

desuden et signal til både børn og forældre om, at forskellighed er en styrke og at det gør noget godt for vores børnehave.

Vi øver os i at invitere børnene til at deltage i fællesskabet. Når der holdes samling skal alle på skift fortælle hvilken dag det er, hvilken dato, måned og år. I fællesskabet lærer og øver hvert barn sig i at sige noget højt til en forsamling. De børn som ikke hjælper pædagogen med at tale om dato mm, skal på demokratisk vis lære at sidde stille, lytte og bare være deltagende. Nogle børn skal lære at lytte, når andre taler og ikke tale i munden på hinanden. Andre børn er meget passive og skal hjælpes, til at turde sige noget og give deres mening til kende. Børn skal lære og opleve at høre til i fællesskabet og at alle kan bidrage med noget værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og samvær. Til samling kan børnene også være med til at bestemme, hvilke sange vi skal synge, eller hvilke lege vi skal lege.

Vi prøver at skabe et rum, hvor det er muligt for alle at tage del i, så børnene oplever, at de har brug for fællesskabet. F.eks. laver vi nogle gange disco i den ene ende af børnehaven, her kan alle børn deltage, på egne præmisser. Nogle danser vild omkring, andre i en lille gruppe og nogle sidder måske på gulvet og bare lytter til musikken. Alle kan være med og alle er lige vigtige for legen og fællesskabet. Der bliver ikke sat regler for legen, det vigtige er at være med. Samtidig er det vigtigt, at børnene føler, at de har medindflydelse til fælles glæde og engagement. Her kunne de evt på skift få lov at vælge hvilken sang/musik der skal spilles.

Vi arbejder løbende med at lære børnene om demokrati. Et eksempel fra dagligdagen: Vi fik nogle vagtler i børnehaven og for at inddrage børnene i beslutningen af vagtlerne navne, så lavede vi en afstemning. Børnene fik mulige valg af navne til vagtlerne og skulle bagefter på en stemmeseddel, give deres mening til kende. Slutteligt blev stemmerne talt sammen og resultatet blev fortalt til en fælles samling for alle børnene.

Vi mener, at børn gerne må lære at gøre modstand og være uenige med fællesskabet, det er en del af demokratiet at være uenige. Samtidig fortæller det noget om barnets identitet og selvstændighed. I situationer hvor børn er uenige i en leg, er det pædagogens opgave at være med til at hjælpe børnene videre og snakke om en fælles løsning der er brugbar for alle. Et eksempel kunne være, at vi har besluttet at lave en leg for markens børn, om at lave en forhindringsbane på legepladsen, som alle børn skal være med til, når banen er lavet. Vi opdager, da vi skal i gang, at et barn står med hænderne over kors og ikke vil være med. Barnet har besluttet, at denne leg ikke er noget for den. Her må vi ind i børnehøjde for at guide og forklare barnet, hvor vigtig det er for fællesskabet, at det skal være med i en fælles leg. Vi skal opmuntre barnet og gøre legen så spændende og uimodståelig, at barnet gerne vil deltage alligevel. Det kan vise sig at være en kæmpe udfordring for os, at overtale og overbevise et barn om at være med i fællesskabet, men det viser et klart signal til resten af børnegruppen, at det har betydning for fællesskabet at alle er med.

Kommunikation og sprog

- "Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale".
- "Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

§ 7 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i læreplanen

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Barnets sprog og kommunikation tilegnes og udvikles i samspil med dets nære familiære relationer, andre børn og personalet i børnehaven, og har en helt central rolle i forhold til at danne relationer og indgå i fællesskaber. Derfor er det altafgørende at vi skaber de bedste betingelser for at barnet kan udvikle sit sprog, og særligt i de tilfælde hvor barnet er sprogligt udfordret, da det kan påvirke dets udvikling og trivsel.

Når et barn starter i børnehaven er det ca. 3 år. Selvom alderen er ens for de børn som starter, kan deres sproglige udgangspunkt variere meget. Et barn kan have et flydende sprog med et stort ordforråd imens et andet kan have udfordringer med at sammensætte selv korte forståelige sætninger. Derudover er der generelt stor forskel på, hvor børnene befinder sig sprogligt, i og med at børnegruppens alder spænder fra 3-6 år. Dette er helt naturligt, og derfor har vi i vores læringsmiljø et hav af muligheder for at arbejde med kommunikation og sprog, på mange forskellige niveauer.

Heldigvis stimuleres det grundlæggende sprog helt automatisk, dagen igennem, da dette, sammen med kommunikation, foregår i mere eller mindre alle situationer i løbet af et barns dag. Sproget er som oftest ikke et fokus i sig selv, i forhold til at stimulere eller udvikle det, men mere et redskab vi benytter for at kunne forstå og interagere med hinanden i forskellige sammenhænge. Når vi taler om at arbejde med sprog og kommunikation, er der dermed både en mere bevidst og en ubevidst tilgang hertil. Den ubevidste, hvor vi benytter sproget og kommunikationen, men hvor fokuset fx ligger på at danne relationer, lære om naturen eller øve legekompeterencer. For at barnet kan udvikle et varieret, korrekt sprog med et stort ordforråd, er det af stor betydning med en kreativ og udfordrende sprogstimulering, som er den bevidste tilgang hertil.

Det er desuden vigtigt at slå fast, at i begrebet kommunikation, ligger der udover selve sproget, en non-verbal del, bl.a. mimik, gestik og kropssprog. Når vi taler om sprog, så ligger der heri; sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse. Alle dele skal stimuleres, da de har en stor indflydelse på hinanden.

Det første pædagogiske mål, som står skrevet nedenfor, drejer sig i høj grad om hvordan vores læringsmiljø skal understøtte barnets sproglige udvikling. Derfor vil vi under dette mål redegøre for hvilke konkrete sproglige aktiviteter vi kan tilbyde barnet i løbet af en dag, og derudover hvilke særlige sproglige indsats, vi kan benytte i de tilfælde hvor barnet har behov for et ekstra sprogligt fokus. Hvilket, som tidligere nævnt, dermed er den mere bevidste stimulering og udvikling af sproget.

Det skal pointeres at de 2 pædagogiske mål, ligger tæt forbundne, og derfor kan det være svært at skille de 2 helt ad, men vi vil forsøge på bedste vis.

"1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden."

Hvad gør vi i Aagades Børnehave?

Først og fremmest er det nødvendigt at nævne at mulighederne for at arbejde med sprog er utallige. Kun fantasien sætter grænser! Derfor beskriver vi kun et udpluk af de muligheder vi benytter, når det drejer sig om at understøtte barnets udvikling af sprog.

Spil: Når barnet fx spiller billedlotteri, trækker det et billede, fortæller hvad det er, og spørger "hvem har en x?", afventer og giver billedet til den, som har billedet på sin plade. Når der i spillet bliver benævnt forskellige genstande, stimuleres både sprogforståelse og ordforråd. Derudover øves udtalen, når pædagogen sammen med barnet er med til at gentage navnet på genstanden. Når barnet der skal trække et billede, skal spørge "hvem har en x?", øves sætningsdannelsen.

Vendespil eller vildkatten spiller vi ofte, hvilke på mange måder minder om billedlotteri i forhold til sprog.

Uno spilles af de ældre børn, hvor der er genkendelse af tal og øve farver, som giver mulighed for øvelse af begyndende skriftsprog.

Rim og remser: Når vi arbejder med rim og remser, udvikles både sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse. Barnet lærer hurtigere at huske ordene, når disse er kombineret med rytme, og samtidig bliver barnet ofte nysgerrig og lydhør. Rim og remser er desuden ofte sjove og har en musikalsk og legende tilgang til sprog, hvilket appellerer til barnet.

I børnehaven leger vi med rim og remser i forskellige sammenhænge. En af måderne er at vi i perioder har en såkaldt "spiseremse", som skal siges inden vi spiser madpakker. Det pågældende rim eller remse, har vi printet ud på papir, hvor der udover remsen eller rimet også er et billede,

som viser hvad der sker i remsen. På den måde får vi også talt om billederne, de begreber og ord som indgår, og benytter dem til at huske remsen, når vi siger den sammen. Pædagogen kan evt. pege på billederne samtidig med at den siges. Et eksempel på en remse vi kan øve er "Nede i fru Hansens kælder...", som vi øver indtil at alle børn kan den. Typisk 1-2 uger, hvor vi afslutningsvis lader børnene sige remsen selv, da dette er en god indikator for, om de har lært den. Derefter vælges en ny.

Dialogisk læsning: Ved dialogisk læsning styrkes barnets ordforråd, sætningsdannelse og kommunikative kompetencer. Dette da den dialogiske læsning hjælper barnet til bedre at komme i dialog med andre børn, og dermed invitere til leg eller anden form for fællesskab. Dialogen er netop vigtig, fordi ord bliver til produktivt sprog, når de anvendes i samtale i mange forskellige kontekster. Når barnet så benytter de nye ord i en samtale, bliver ordene efterhånden en del af det aktive ordforråd. Den dialogiske læsning er desuden en god måde, hvorpå man kan lave en særlig sproglig indsats med en gruppe børn, da de fleste børn oplever højtlesning som noget naturligt og sjovt.

Når vi arbejder med dialogisk læsning, gør vi det for en mindre gruppe af børn, som er sprogligt jævnbyrdige. På den måde kan vi finde en bog som passer til alle børn i gruppen, og det gør det derfor muligt at alle børn kan inddrages i dialogen. Bogen læses flere gange, og for hver gang kommer dialogen mere og mere i spil, for til sidst at børnene evt. i fællesskab kan genfortælle bogen.

Sprog i det fysiske læringsmiljø: For at introducere barnet til bøgernes verden samt gøre det nysgerrigt på skriftsprog, har vi forskellige muligheder på stuerne, til at stimulere dette. Fx ophængte bogstaver, tal, rim og remser eller en reol med bøger, papir og skriveredskaber. På den måde kan de både med en pædagog men også med deres kammerater være nysgerrige på fx bogstaverne, og finde det bogstav deres navn starter med. Derudover øver mange af børnene sig på at skrive bogstaver, hvor de kigger efter på de ophængte bogstaver og kopiere derfra. På denne måde får de en begyndende forståelse for at ord kan blive synlige og hvordan man kan bruge det skrevne sprog.

Sange og sanglege: Gennem sang og bevægelse, giver vi barnet en kropslig fornemmelse af sproget. Samtidig styrker det nærværet og samværet når der synges i en gruppe. At ord kobles til bevægelse, kan bl.a. styrke barnets ordforråd.

I børnehaven synger vi hver dag, og det kan være både ind og ude, til samling, i små grupper eller andet.

Nye ord og forbudte ord: Fra tid til anden, er der et barn som kommer med et nyt ord, som de andre børn i gruppen ikke kender til. Det kan fx være ordet "madanmelder". Her tager vi ordet op til fx samling eller ved madpakketid, og får en snak om ordet og dets betydning. For at det nye ord kan blive en del af børnenes ordforråd, skal vi tale om ordet gentagne gange, og bruge det i forskellige sammenhænge.

Med aldersgruppen hører det sig også til at lege med forskellige ord, herunder bandeord eller frække ord. Leg med den slags ord, er ganske naturlige i den alder. Vi kan tale om at bandeord, ikke er pæne og sige, og fortælle hvilken effekt disse kan have, hvis man siger dem til fx fremmede. I børnehaven skal der være plads til at der kan leges med ord, men barnet skal også lære hvornår det fx er nok at råbe "TISSEMAND, TISSEMAND, TISSEMAAAND!". Så enten kan det være nok, og de får at vide de skal stoppe eller også kan de blive henvist til et andet rum, hvor de kan få lov til at lege med ordene.

Legeøen: Dette er et struktureret sproglegemateriale, som vi benytter til den gode overgang fra børnehave til skole. Legeøen er med til at give før-skole barnet en opfattelse af sprogarbejdet som en lang, sammenhængende leg, hvor det får mulighed for at bruge dets fantasi og lege med sproget

i trygge rammer. Materialet indeholder sproglege til 20 gange, med en blanding af leg, rim og remser, lyttelege, lydlege og mm. Derudover er der til hver gang en skriftlig opgave, som hvert barn skal løse. Dette er en måde hvorpå barnet kan få en succesoplevelse med skriftsprog og opgaveformen, som de vil møde i skolen. Forløbet starter vi op ca. 4 måneder før skolestart.

Tungegymnastik: For at styrke udtalen af lyde, har vi bl.a. bogen "Tue Tunge". Det er en historie, hvor alle de som lytter, skal lave nogle bestemte lyde og bevægelser med tungen og munden, som er med til at stimulere de muskler der bl.a. sidder i tungen. Vi har måske et enkelt barn i fokus i forhold til at styrke disse muskler, men ved at vi fx gør det til samling, bliver det en fælles aktivitet, som alle kan være med på. Det enkelte barn forbliver i gruppen, og oplever ikke at der "trænes".

Generel stimulering af sprog: Omkring de 3-årige og de børn der har behov for særlig sproglig indsats, tilpasser vi vores måde at tale på, så det er med til at stimulere deres sprog: Vi benævner tydeligt de ting vi har med at gøre og de situationer vi står i, bruger gestik og sprog samtidig, gentager barnets sætning i korrekt form og generelt tydelig udtale i korte sætninger. Alt sammen for at understøtte det enkelte barns sprog.

Pædagogiske redskaber: For at få et overblik over et barns sprogudvikling, benytter vi TRAS (Tidlig Registrering af Sprogudvikling), som benyttes fra 3-5 år. Et skema som udfyldes, ud fra observationer, og som kan benyttes til at kortlægge et barns eventuelle sproglige udfordringer. Herudfra kan vi, i samarbejde med forældrene, finde ud af hvilken indsats vi skal yde.

Er et barn sprogligt udfordret pga. udtale, kan vi benytte en sproglydsscreening. Denne screening tager ca. 10 min, og er med til at kortlægge hvilke lyde barnet eventuelt har svært ved at udtale. Er det en mindre udtalefejl, barnet laver, kan vi ofte selv øve udtale. Er der større udfordringer, kontaktes talepædagogen, som efter samtale i børnehaven, kan indstille barnet til BIB (Børn i Bevægelse). Herefter giver talepædagogen fx et vendespil, som skal spilles både hjemme og i børnehaven, hvor fokus ligger på de konkrete lyde som barnet har svært ved at udtale.

Det andet pædagogiske mål, omhandler i større grad, hvordan vores læringsmiljø skal understøtte at barnet får mulighed for at danne erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og idéer, som kan benyttes i sociale fællesskaber. Derfor vil vi redegøre for hvordan barnet i løbet af dets dagligdag generelt får erfaringer med kommunikation og sprog, som det så benytter i sociale fællesskaber. Som nævnt tidligere, er dette den mere ubevidste tilgang til stimulering og udvikling af sprog og kommunikation.

"2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber."

Hvad gør vi i Aagades børnehave?

Sproglige rollemodeller: Vi er opmærksomme på at vi er sproglige rollemodeller for barnet. Deres sprog udvikler sig i dialog med os, når de lytter, fortæller og stiller spørgsmål og leger med sproget. Derudover er det vigtigt at vi viser barnet, hvordan man taler pænt til hinanden. Dette gøres ved at holde en god sproglig tone over for børn, kollegaer og forældre.

Dialog: For at indgå i dialog skal barnet kunne skifte imellem en tale- og lytteposition. Samtidig skal dialogen gerne være præget af respekt, nærvær, empati og nysgerrighed, da dette giver de bedste betingelser for at dialogen kan holdes i gang. Dialogen kan øves i mange forskellige situationer i løbet af dagen. Fx når vi om morgenen, sidder og spiller spil ved et bord, når vi aktivt deltager i en leg, spiser madpakker eller andet. Barnet med et veludviklet sprog, benytter ubesværet dialogen dagen igennem med både de andre børn og personalet, hvor barnet med et mere udfordret sprog,

har behov for en konkret træning af dialogformen, hvor pædagogen skal have en særlig opmærksomhed på at øve denne.

Udover at øve dialogen i børnehaven, forsøger vi også at give forældrene gode muligheder for at have en dialog med deres barn, når de kommer hjem. Mange forældre er naturligvis ivrige efter at høre deres barn, hvad de har lavet i løbet af dagen. Det kan være enormt svært for barnet at sætte ord på, men en måde at hjælpe dem i gang, er gennem billeder. Vi ligger flere gange om ugen, billeder ud på Facebook, hvor forældrene kan følge med i hvad deres barn laver. Ved hjælp af billederne kan forældrene lettere igangsætte en god dialog med sit barn, omkring dets oplevelser i løbet af dagen.

Når barnet får erfaringer men dialogen, og bliver tryk ved den, optimeres barnets muligheder for at indgå i dialog med de andre børn, og dermed muligheden for at indgå i det sociale fællesskab.

Leg: Når det lille barn leger, starter det med at lege parallelleg. Her har sproget en meget lille betydning, da barnet ofte er fokuseret på legetøjet, og leger ved siden af de andre børn. Som barnet bliver ældre, begynder det at lege rolleleg, hvor barnets samspil med mindst et andet barn er afgørende for legens udvikling. En anden afgørende faktor for legens udvikling er sproget. Barnet kan starte med at spørge et andet barn om de skal lege. Herefter skal der snakkes om hvilken leg de skal lege, hvilke roller skal de hver især have osv. Det er selvfølgelig vigtigt at nævne, at et barn sagtens kan øve sig i rolleleg, til trods for et begrænset sprog. Her kan det blot være af stor betydning, at barnet evt. leger med et andet barn, der er sprogligt ligeværdigt. Vi ser i nogle tilfælde at et barn med begrænset sprog, leger med et barn, som indtager en meget styrende rolle i legen, således at det sprogligt udfordrede barn, ikke behøver at have andre funktioner end at indordne sig. Dette kan dog blive usundt for barnets samspil og legeudvikling, da barnet i så fald ikke vil indtage forskellige sociale positioner i legen. I disse tilfælde hvor barnets begrænsede sprog påvirker dets udvikling, igangsættes der en særlig sproglig indsats.

Sprogets indvirke på sociale positioner og samspil er beskrevet yderligere under barnets alsidige personlige udvikling og social udvikling. Det er desuden et godt eksempel på at dette læreplans-tema om kommunikation og sprog i høj grad spiller sammen med de øvrige lærepladstemaer..

Samling: Igennem fælles samling styrker vi sammenholdet i børnegruppen og skaber et rum for kommunikation på tværs i gruppen. Hver dag kl. 9.15 har vi samling på de to stuer Marken og Skoven. Her øver barnet sig i at have ordet i en større forsamling, fx når børnene på skift kommer op til en tavle og råber op, hvem der er kommet. Dette er noget som langt de fleste børn med stolthed gør. De nyder at være i centrum og have ordet, og være den som kommunikerer med de øvrige børn i gruppen. Når et barn ikke er tryk ved at sætte sprog på, når der råbes op, støttes barnet til at kommunikere på anden vis. Det kan være ved at pege og se på det barn, som det har råbt op, samtidig med at pædagogen støtter det. Når barnet senere er trykt herved, kan sproget komme på.

Til samling, som er et af de sociale fællesskaber som barnet er en del af, er det et oplagt sted for barnet at danne erfaringer med at kommunikere og få sat sprog på tanker, behov og ideér. Vi leger og øver mange forskellige lege og aktiviteter i den forbindelse, hvor sprog og kommunikation er helt afgørende for at deltage i fællesskabet. Barnet får mulighed for at række hånden op, og fortælle hvad det har på hjertet. Det kan også være i forbindelse med fx fastelavn, at vi tager en runde, hvor alle får lov til at fortælle hvad de skal være klædt ud som. Derudover får barnet mulighed for efter weekenden at fortælle hvad det har lavet. For de enkelte børn, som er sprogligt udfordret, og dermed er svære at forstå, kan vi bede forældrene om at give os en seddel med stikord på, som vi kan bruge til at understøtte barnets forsøg på at sprogliggøre de tanker, som det har om weekenden. På den måde sikre vi os at alle børn får en sproglig succesoplevelse ved af at deltage i fællesskabet. En anden måde at vi sikre os at alle børn får en succesoplevelse med at være en del af fællesskabet, er når vi benytter konkrete, i fx en sangpose. Konkreterne er med til at understøtte barnets

sprog, som dermed er medvirkende til at give alle børn lige muligheder for at deltage, uanset sproglige forudsætninger.

Dyr: Vores dyr skal passes og plejes, og i den forbindelse inddrages børnene. Det kan være en mindre gruppe, hvor de skal være med til at fodre. Sprog og kommunikation bliver hurtigt en del af fællesskabet, når vi skal tale om hvad dyrene laver? Hvor er madskålen? De skal lære at bevæge sig langsomt så dyrene ikke bliver bange. De får så småt en forståelse for, hvilken betydning det har, når de bevæger deres krop på en bestemt måde, i forhold til om dyrene forholder sig i ro eller bliver bange. Generelt afføder dyrene en del snak, som er med til at styrke sprog og kommunikation børnene imellem.

Udetur: Hver uge er børnene, minimum af sted på udetur en gang. Det kan være i skoven, ned i byen, på legepladsen eller andet. Uanset hvor turen går hen, er der et stort fokus på at lade barnet være nysgerrig på de ting vi ser og oplever. Når barnet er nysgerrigt, stiller det spørgsmål, fortæller og kommunikerer det med dets kammerater og personalet. Tanker og idéer bliver sprogliggjorte og der dannes erfaring hermed i det sociale fællesskab.

Vi har nu behandlet de to pædagogiske mål, for læreplanstemaet "kommunikation og sprog", hvor vi med eksempler har tydeliggjort, at barnets hverdag på mange forskellige måder, danner sig erfaringer med sprog og kommunikation i det sociale fællesskab – både gennem personalets bevidste men også ubevidste sproglige indsatser.

Krop, sanser og bevægelse

- ”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel”.
- ”Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

§ 9 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i læreplanen

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Hvad gør vi i Aagades Børnehave?

Barnet oplever omgivelserne gennem indtryk af sanserne, der er i alt 7 sanser, og det er gennem bearbejdelse af information fra disse, vi oplever og forholder os til verden.

Den visuelle sans

Vi har den visuelle sans(synssansen), den visuelle sans er central ved ny læring og vi bruger blandt andet den visuelle sans når vi leger vilde lege, når vi laver perleplader og når vi leger kongens efterfølger. Hele 85% af alle de indtryk vi modtager bearbejdes af synssansen og derfor er det en meget vigtigt sans for barnet og dens udvikling.

Vi bruger den visuelle sans når vi i børnehaven/institutionen/aagades børnehave leger KIMS leg. KIMS leg er i virkeligheden en huskeleg: Børnene får lov til at kigge på nogle forskellige ting i et bestemt tidsrum, hvorefter vedkommende skal huske så mange af tingene som muligt og det er her den visuelle sans kommer på prøve.

Den auditive sans

Den auditive sans(høresansen) sætter barnet i stand til at socialisere, interagere, kommunikere og endda slappe af. Hørelse er essentiel for, at barnet kan få et fuldt udbytte af livet, sommetider har vi fokus på wellness og mindfulness, barnet får/giver skiftevis massage, fodbade og ved hjælp af afslapningsmusik kan barnet komme i et med den omgivelse det er i.

Barnet benytter sig også af den auditive sans ved sanglege hvor vi har fokus på at få kroppen i bevægelse på den rigtige måde og på det rigtige tidspunkt f.eks. hoved skulder knæ og tå, trol-dene og heksemutter. Vi kan af og til også finde på at tage boomblasteren med ud hvor mulighed for at ønske en sang og så kan man på forskellige måder nyde sangen.

Den gustatoriske sans

Barnet bruger den gustatoriske sans (smagssansen) og den udvikles via tungen . Der er forskel-lige områder på tungen som opfatter sødt, salt, surt, bittert og umami og stærk. Barnet bruger smagssansen når der bliver afholdt maddage og det ikke er sikkert at barnet har smagt alle de færdige retter der er blevet lavet før, vi har også bådage hvor maden er anderledes tilberedt og derfor smager lidt blanket/røget.

Vi laver af og til også nogle gange smagstest hvor barnet har bind for øjnene det er vigtigt at snakken om smage er en anerkendende snak, dvs. lad være at kritisere eller rette barnet under-vejs. Hans/hendes smag er individuelt og lige så gyldig som din. Barnet overskrider grænser ved at tage bindet for øjnene og så er der det med smage, at det udvikler sig. På legepladsen har vi nogle buske med bær som børnene må have lov til at spise af, de lærer hvornår bæerne modne og hvornår de ikke er.

Den olfaktoriske sans

Den olfaktoriske sans(lugtesansen) giver besked om dufte og lugte der er i vores nærhed og gør at vi kan smage vores mad. Når vi bager i børnehaven får barnet rig mulighed for at dufte til alverdens krydderier. Vi benytter også den olfaktoriske sans for at være sikker på at det enkelte barn har vasket hænder både før og efter madpakker, formiddagsmad, frugt og mm.

Den taktile sans

Den taktile sans (berørings- følesansen) giver besked om berøringer på huden, bevægelse af hudens hår, kulde, varme og smerte.

Sansningerne på huden er meget specifikke og fortæller om hvordan kvaliteten af det som røres ved er;glat, ru, vådt, løst , fast, skarpt, koldt, varmt og vi bruger alle sanser på en gang ved KIMS leg. Vi bruger en anden KIMS leg og det er også en udfordringsleg hvor barnet må vælge en

ting fra en stofpose, derefter skal barnet beskrive tingen og de får lov til at nærstudere den ved hjælp af den visuelle sans og den taktile sans.

Sommetider har vi fokus på wellness og mindfulness, barnet får/giver skiftevis massage, fodbade og ved hjælp af den taktile sans så bliver barnet fortrolig med dens krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse. I praksis kommer det til udtryk ved, at vi lader børnene afprøve deres taktilsans mest muligt. Det kan være når de klipper eller klistrer noget sammen, rører ved maling med hænderne, når vi dækker hinanden til i sandkassen eller under en masse blade.

Den vestibulære sans

Stimulering af den vestibulære sans(labyrint- ligevægt- balancesansen) fortæller os hvilken retning tyngdekraften trækker, hvordan vi bevæger hovedet og om hurtige bevægelse i forskellige retninger. Det bruger vi f.eks når vi laver motorikbaner,cykelbaner eller er i pudrummet både balanceevnen, koordinationsevnen og ikke mindst fantasien bliver sat på prøve. Barnet bliver motorisk udfordret og stimuleret, en motorikbane/cykelbane er nemlig et redskab til både at styrke, udfordre og stimulere alt, hvad man ønsker at ramme. Vi benytter os også af legepladsens gynger, træer, evighedskarrusel og legetårn her gælder det til dels om at holde balancen, temposkift, styrke, muskelkontrol, vurdering af overflader og greb for ikke at falde af. Når vejret er til det hopper vi tit i vandpytter og får vendt en lidt kedelig situation om til noget positivt, her bruger man også den vestibulære sans til ikke at vælte ned i vandpytten. Vi bruger også bakkerne både på legepladsen og i den omgivende natur, til at rulle nedad. Børnene skal lære at det er sjovt at bevæge sig. Det gør de til dels ved selv at kaste sig ud i diverse bevægelseslege, men også ved at iagttage personalets deltagelse i diverse lege, bevæge sig og have det sjovt. Det er motiverende, og kan medvirke til at børnene kaster sig ud i nye kropslige udfordringer eller bevægelseslege som de måske ikke har haft mod til før. F.eks. når personalet deltager i fodboldkampe, er med til fangeleg, gemmeleg eller andet, dér motiverer vi til børnenes deltagelse, og viser/giver dem glæden ved at bevæge sig.

Det er vores opgave at spotte de børn som har brug for motorisk udfordring. Det kan vise sig ved børn der er meget stillesiddende, som nemt falder eller som ikke selv søger motorisk udfordring ved at gynge, klatre, løbe osv. Det kan potentielt udelukke barnet fra den leg som flytter sig, fordi kammeraterne f.eks. Skynder sig væk fra forbrydere som er på jagt efter dem. I sådan en situation vil et motorisk usikkert barn have tendens til at falde ud af legen, og trække sig. Det kan få negative konsekvenser for barnets selvopfattelse, og det er derfor vigtigt vi griber ind. Det kan fx gøres ved at vi i samarbejde med forældre evt. Indstiller barnet til BIB (Børn I Bevægelse), som kan være med til at skubbe barnet i den rigtige retning i forhold til dets motoriske udvikling. Derudover kan vi i børnehaven afdække de motoriske udfordringer igennem materialet "Rend og hop med Oliver".

Den proprioceptive sans

Den proprioceptive sans(bevægelsessansen): Kroppen består af muskler og knogler der mødes i led og er et sansesystem som har meget at sige. Det er vigtigt at vi ved hvilken position kroppen er i, således at vi kan bevæge os og styre vores bevægelser i forhold til omgivelserne f.eks. når vi er i skoven og børnene skal løbe hurtigt, så er det vigtigt at kroppen skal være forberedt på, at der kan komme en gren i hovedhøjde som man skal undvige eller en sten man skal hoppe over. Eksempelvis er det vigtigt at "vide" (ubevidst) hvilket ben der er bagved og hvilket der er foran, for at

vi kan udføre det næste skridt og gå. Det bruger vi også i sanglege f. eks. boogie woogie hvor man tager højre hånd frem, mens den anden bliver tilbage.

Når vi spiller bold med børnene, enten fodbold eller håndbold, stimuleres muskel-led sansen og barnet får en øget bevidsthed om dets egen kropslige formåen. Alle barnets sanser kommer dagligt i spil i børnehaven, men oftest på det ubevidste/uintenderede plan. Når barnet leger kropslige lege af enhver art, udvikles sanserne. Vi hjælper barnet til at udforske nye kropslige lege som f.eks. imitation af dyr. Her kan vi være stooore giraffer med meget lang hals der går rundt på legepladsen, eller en lille frø der hopper rundt i sandkassen.

Det er vigtigt at vi aktivt arbejder med at udvikle barnets kropslige bevidsthed, da forskning viser en sammenhæng mellem dårlig motoriske evner og mangelfuldt, eller dårlig sproglig udvikling. Dette beskrives yderligere i punktet Kommunikation og Sprog.

Natur, udeliv og science

- ”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.”
- ”Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

§ 11 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i læreplanen

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er som mennesker både en del af og omgivet af naturen. Baggrunden for at kunne forstå den natur og verden, vi er en del af, begynder med vores oplevelser i naturen i barndommen. Naturoplevelser er for børn en væsentlig del af den fysiske, mentale og følelsesmæssige udvikling. Aagades børnehave er en naturbørnehave og har fået tildelt ”Det Grønne Spirer” flag af friluftsrådet. Vi arbejder målrettet på at give hvert enkelt barn en forståelse af naturen omkring os, og vigtigheden af at passe på naturen. I Aagades børnehave udforsker børnene naturen sammen med et aktivt deltagende og medlevende personale. Børnene får plads til at kunne undre sig, stille spørgsmål, smage på og gå på opdagelse i naturen, både i og udenfor børnehaven. Naturen bruger vi i børnehaven som et udvidet læringsrum, der indeholder alt fra tal, mængder, rækkefølger og temaer, der også udvikler børnene f.eks. sprogligt, motorisk og kognitivt.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*

For at kunne få "Det Grønne Spirer" flag, skal vi hvert år udfærdige en handleplan for vores arbejde med naturen. Her er 2 fra personalegruppen uddannede/ har taget kurser indenfor arbejdet med børn i naturen. I handleplanen skal der indgå mindst 2 naturprojekter som alle børn i børnehaven deltager i. Projekterne er udformet således at alle børnene kan deltage på hvert deres niveau. Tidligere projekter har været "Fra jord til bord" hvor børnene har sået i plantekasser, passet planterne, snakket om sund/usund mad, høstet kartofler, gulerødder og andre grøntsager, for til sidst at holde en høstfest hvor der blev lavet lækker mad over bål. Der har været udsmykningsprojekt hvor børnene har været i skoven og fundet materialer til at lave vinterpynt med. Pynten blev derefter hængt op udenfor børnehaven så alle kunne se det. Børnene har lært om naturfarver og lavet kunst med naturmaterialer. Der er blevet presset blomster og farvet med planter, lavet flotte ophæng af tørrede blade og grene, malet på sten og børnene har spillet natur bingo. Førskole-gruppen har bygget en hule i en nærliggende skov som alle børnene har besøgt. Her kan vi spise madpakker, lytte til skovens lyde og finde krible-krable dyr. På legepladsen har vi en palletank som er tilkoblet et nedløbsrør. Her samler vi vand sammen til brug i vores plantekasser, men også til at lave vandbaner med. Sidst på efteråret laver vi fuglemad sammen med børnene. Alle børn laver et ophæng med fuglefoder og fedt, som de kan få med hjem. Vi laver også nogle som bliver hængt op ude på legepladsen, og her kan vi snakke om hvorfor det er godt at lave mad til fuglene, hvorfor nogle fugle flyver sydpå inden vinter og andre ikke gør.

2. *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

Når vi for eksempel går i skoven og finder forskellige blade til pynt, snakker vi om hvor bladene kommer fra, hvordan ser træerne ud, hvordan mærkes bladene, kan de flyve væk når vinden blæser? Personalet kan bruge naturen som indgangsvinkel til at lære at tælle, lære om længder og tyngde. Det kan f.eks. være at børnene skal finde fem forskellige grønne blade og fem lige lange grene, eller finde 5 ting der ikke hører til i naturen. På legepladsen har vi en voliere med 3 dværgvagtler i. Børnene har været med i processen at udruge æg, fodre og passe vagtlerne. Vi har også et gammelt legehuse, som vi har ombygget til kaninhus med tilhørende løbegård. Børnene har ved et demokratisk korrekt valg, stemt om navne til både vagtlerne Jens, Jytte og Olga, og kaninen Bonnie. Hver dag er børnene på skift med ude og fodre dyrene og gøre rent ved dem når det trænger. Indenfor har vi et stort akvarium med forskellige fisk i. Her går børnene ofte ud og finder ro i at kigge på fiskene. Vi har flere udstoppede dyr i børnehaven, som vi finder frem og snakker om, når børnene viser interesse for det. Vi har fundet kranier fra et pindsvin og en ræv, og vi snakker om hvad der sker med dyrene når de dør. Når vi giver børnene lov til at have

“fingrene i bolledejen” og lære ved hjælp af deres sanser f.eks når vi kravler rundt i skovbunden, smager på vilde bær, lytter til naturens forskellige lyde, understøtter vi andre læreplanstemaer som Krop, sanser og bevægelse, Kommunikation og Sprog, Kultur og Æstetik og Fællesskab.

Kultur, æstetik og fællesskab

- ”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.”
- ”Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

§ 13 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i læreplanen

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Når vi i Aagades børnehave arbejder med læreplanstemaet ”Kultur, æstetik og fællesskab” har vi for øje, at kultur er en væsentlig del af børns liv og er med til at skabe en forståelse og tilgang til deres omverden. Vi definerer alle os selv, vores kulturelle ståsted og vores rødder i mødet med andre mennesker og det der er anderledes. Børn får derfor et bredere perspektiv på verden, andre mennesker og egne muligheder og potentialer, når de møder andre kulturer og udtryksformer.

For at understøtte de to mål for læreplanstemaet, er det vigtigt at børnene lærer den danske kultur at kende, med de traditioner og riter der er særligt kendetegnende herfor. Vi bor i Danmark og vores børnehave kultur er baseret på danske værdier og traditioner. Derfor indgår der i vores årshjul faste traditioner som fejring af Jul, Fastelavn, Påske, høsten, fødselsdage osv. De forskellige grupper i børnehaven arbejder med disse tematikker ud fra en indtryksdimension og en udtryksdimension. Indtryksdimensionen er børnenes egne æstetiske oplevelser med f.eks. musik, litteratur, film eller billedkunst. I Aagades børnehave bliver børnene en del af denne indtryksdimension når personalet læser højt for dem, viser en film om et bestemt emne der arbejdes med, viser billeder osv. Når børnene får disse oplevelser, giver det dem mulighed for at spejle sig deri og fortolke deres egne og andres livserfaringer, deres tanker og deres drømme. Udtryksdimensionen er børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis. Børnene bliver en del af udtryksdimensionen hver dag, når de synger, maler, tegner, bygger sandslotte i sandkassen, klæder sig ud som i en historie de lige har hørt, når de leger rollelege og generelt udtrykker sig kreativt på baggrund af deres lyst.

En anden form for kultur vi arbejder med, er den der skabes i samarbejdet mellem de forskellige institutioner i byen. Aagades børnehave har et stærkt samarbejde med de forskellige kulturinstitutioner i byen, og vi går ofte på besøg i Den jyske Rosenpark, kirken og kirkegården, på biblioteket, biografen/teateret, Aalestrup skole og SFO og i de lokale butikker. Vi er i Aagades børnehave en del af "Aalestrup Børneunivers/fællesskab". Det er et koordineret samarbejde mellem de lokale børnehaver, skolen, SFO og Realskolen, hvor der arbejdes på at skabe et fælles værdigrundlag og målsætninger for arbejdet med vores børn og unge i byen. Vi er med i uge 10, hvor hele Vesthimmerlands kommune arbejder med "Kulturuge10". I år var temaet "Cyklen" og her fik vores børn i fællesskab skabt en flot udstilling med tegninger af cykler, der blev pyntet en børnecykel som fik navnet "Cykeldyret Aage" og der blev kreeret en sang til hans ære.

Vi strukturerer hverdagens aktiviteter sådan at alle børn har mulighed for at eksperimentere med forskellige kulturelle udtryksformer som eksempelvis teater og musik. En del af personalet deltager for tiden i kurset "KunstGødning" mhp at arbejde mere med emnet kunst, kultur og æstetik. Vi har i børnehaven haft besøg af to kunstnere, som laver fast strukturerede aktiviteter med en fast gruppe børn. Der bliver danset, fortalt historie som børnene selv er med til at skabe, der tegnes og der synges. Disse besøg foregår over en periode på 1 gang ugentligt i 6 uger. Efterfølgende skal to af vores personale på to dages kursus i udtryksformer med overskriften "Regnbuedansen". Børn skal præsenteres for andre kulturer og udtryksformer, da det kan inspirere dem og udvikle børnenes egne kulturelle udtryksformer. Børnene skal præsenteres for kunst og kultur, og via leg omforme og eksperimentere med de udtryk, de er blevet præsenteret for. Derfor gør det heller ikke noget, at de historier børnene er medskabere af, måske ikke har en klar rød tråd, og heller ikke giver stort mening for andre end dem som har været med, men det er heller ikke pointen. Det er et procesorienteret arbejde hvor fokus er på deltagelsen frem for det endelige produkt.

Gennem kultur, æstetik og fællesskab understøttes både barnets alsidige personlige samt sociale udvikling. Barnet udvikler krop og sanser gennem kropslige og sansemotoriske aktiviteter samt bevægelseslege. Barnets kommunikative og sproglige kompetencer udvikles bl.a. gennem dialog, sang, musik, kreativitet og bevægelse. Ved at have fokus på kultur, æstetik og fællesskab i udelt, understøttes barnets forståelse af natur, udeliv og science.

LEDERENS ANSVAR FOR UDARBEJDELSE AF DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN OG EVALUERINGSKULTUR

- "Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Leder

Leder i Aagades børnehave har ansvaret for, at personalet besidder viden og konkrete kompetencer til at kvalificere det pædagogiske læringsmiljø og til at inddrage forældrene.

Leder understøtter og kvalificerer faglige, pædagogiske refleksioner hos personalet via facilitering, sparring og løbende metodeudvikling med fokus på udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og på at skabe stærkere læringsfællesskaber.

Leder vil også facilitere og understøtte Børnehavens åbenhed over for lokalsamfundet.

Pædagog som er uddannet i 2019 som Fagligt fyrtårn, har sammen med leder organiseret arbejdet, og udarbejdet skriftlige og mundtlige oplæg, plancher og opgaver inden en pædagogisk dag, så det understøttede det samlede personales arbejde med den pædagogiske læreplan.

Hvad er ledelsens opgave for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanste-maer?

I Aagades Børnehave er det leder, der har ansvaret for dagtilbuddets pædagogiske arbejde. Leder er opmærksom på at være tydelig i kerneopgaven og sikre høj faglig kvalitet i opgaveløsningen. Opgaven har derfor været og bliver fortsat, gennem stor faglig indsigt, at sikre ledelse og følgeskab, så fagligheden udvikles hos medarbejderne.

Konkret betyder det, at leder og fagligt fyrtårns opgave bliver at introducere og facilitere læreplanens indhold og mål, samt værdierne gældende særligt for vores institution, med særlig fokus på udviklingen af en styrket feedback-, refleksions- og evalueringskultur.

Leders opgave består således i at gøre det let og naturligt at dele viden, spørgsmål, undringer og erfaringer. Dette gøres ved, at leder rammesætter fora, hvor indholdet og planlægningen af læringsmiljøer kan drøftes. Ligeledes skal der organisatorisk skabes rum for faglig sparring og udvikling. Et af disse fora er undervisnings- og uddannelsesgange i forbindelse med medarbejderens uddannelse i Nordic PAS. Dette materiale er i sig selv retningsgivende for både det enkelte barns- og Aagades Børnehaves trivsel og udvikling.

Leder ser sig selv som repræsentant for læreplanens, såvel som stærkere læringsfællesskabers, mål og værdier, og har ligeledes et stærkt fokus på at sikre ejerskab, accept og respekt for de ovennævnte retningsgivende beslutninger hos Aagades Børnehaves medarbejdere, hvorfor medarbejderne i videst muligt omfang inkluderes i beslutninger vedrørende tiltag i praksis. Dette gøres med henblik på at skabe mening i arbejdsfællesskabet. På denne måde tror vi på, at vores pædagogiske bestræbelser får liv i praksis og bidrager læringsmiljøer af **høj kvalitet**, samt et godt arbejdsmiljø.

Det pædagogiske personales rolle

Det pædagogiske personale skal sammen skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Det er hensigten, at legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed, samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læreprocesser, som barnet indgår i. For at kunne lykkes med dette er det centralt, at det pædagogiske personale i det interne arbejde både kan tage ledelse og give følgeskab.

Hvad er det pædagogiske personales opgave for at der leves op til de ministerielt fastsatte mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring inden for hvert af de seks læreplanstemaer?

Grundlaget for al pædagogisk arbejde er kendskab til dagtilbudslovens formålsparagraffer og herudfra en definition af kerneopgaven.

Vi vil skabe sammenhæng mellem det pædagogiske læringsmål og børnenes læring, overordnet set ved; at sikre børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring gennem en anerkendende og værdsættende tilgang, med en særlig vægt på den legende læring og inddragelse af børneperspektivet.

Vi kan, efter at have arbejdet med vore værdier og pædagogiske grundlag, se, at nedenstående udsagn, er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed det pædagogiske personale anser deres opgaver i relation til kerneopgaven:

- At det pædagogiske arbejde tager udgangspunkt i en balance mellem fællesskab og individ.
- At det pædagogiske arbejde indebærer understøttelsen af det enkelte barn ind i fællesskabet, og hvor deltagelse i fællesskabet kan etableres med respekt for den enkeltes forudsætning.
- At det pædagogiske arbejde tager udgangspunkt i legen, og at legen er afgørende i arbejdet med værdierne i det pædagogiske grundlag.
- En vedvarende, faglig refleksion over pædagogens rolle og vekselvirkningen mellem at være deltager på afstand og være aktiv deltager.
- For at lykkes i løsningen af kerneopgaven er det afgørende, at det pædagogiske personale kan reflektere over egen faglighed og praksis i henhold til at skabe læringsmiljøer af høj kvalitet, og reflektere og vurdere, om vores læringsmiljøer skaber rum for den udvikling og trivsel for vores børn, som er hensigten.

Personalets opgave bliver derfor at kunne vurdere om der er sammenhæng mellem de intentioner, der ligger bag de pædagogiske læringsmiljøer, og det enkelte barns udvikling i fællesskabet. Metoden hertil er bl.a. anvendelsen af dokumentation og evaluering med rammesatte metoder herfor, og dagtilbuddets faglige fyrtårne går foran i arbejdet med at facilitere dette.

Frem mod sommeren 2021 uddannes det sidste personale i brug af PAS, og i afsnittet om evaluering beskrives SP-modellen og sammenhængscirklen, som den metode og strukturerede måde vi vil drøfte, evaluere og reflektere over bl.a. det pædagogiske personales opgaver i relation til sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

I Aagades Børnehave har vi ønsket at etablere en stærk og meningsfuld evalueringskultur. Vi vægter evaluering højt, da vi tror på, at det skaber et engageret personale, der har et vedvarende fokus på at styrke deres faglighed og opbygge pædagogiske læringsmiljøer af høj kvalitet.

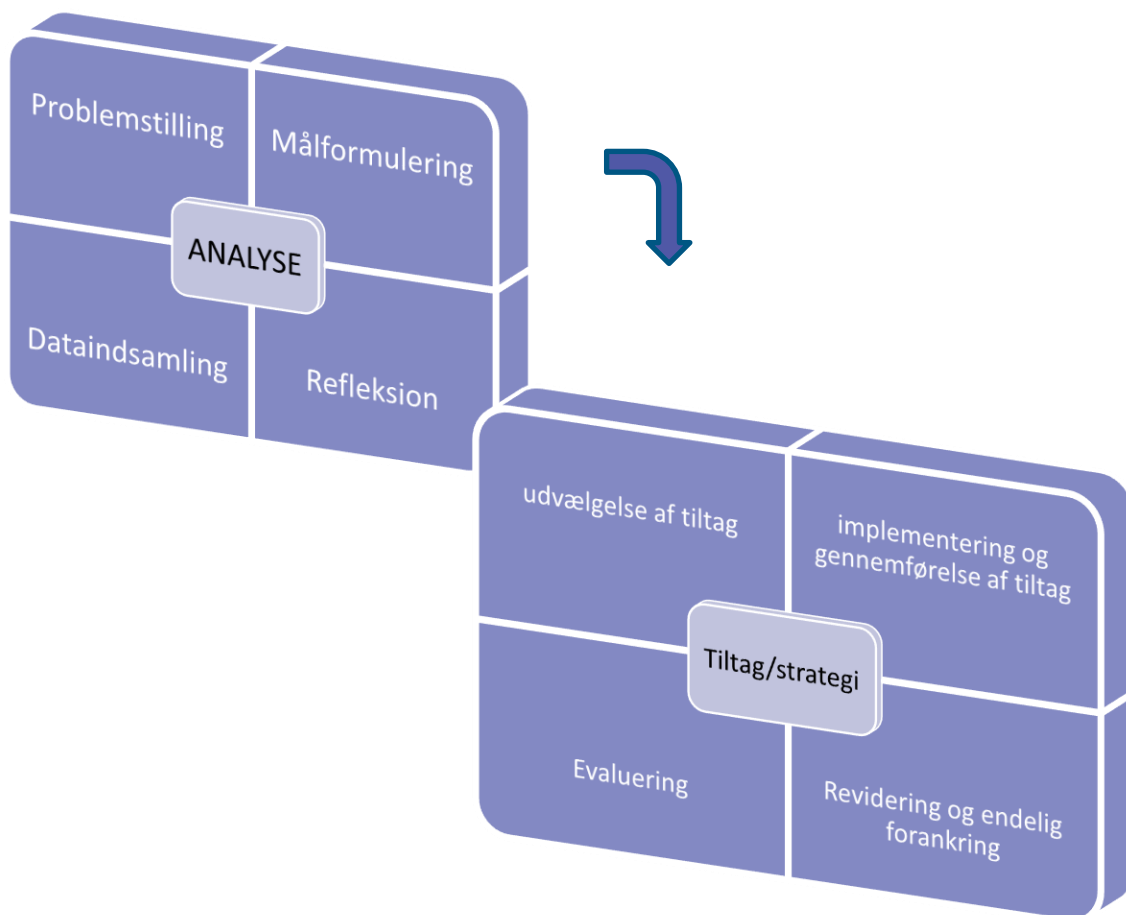
Ligeledes stræber vi efter en evalueringskultur, der er stringent og struktureret, så der evalueres ens og med udgangspunkt i data, baseret på børneperspektivet. Vi benytter bl.a. SP-modellen sammenhængscirklen til at strukturere vores evalueringspraksis.

Systemanalyse og Pædagogik Sammenhængscirkelen er en systemanalyse over Opretholdende faktorer i forhold til den valgte problembeskrivelse. Den skal benyttes i alle institutionens personalemøder, stue/gruppemøder og evt. faglige netværksmøder.

Sammenhængscirklen blev introduceret personalet til en pædagogisk dag i 2019, efter at have en pædagog uddannet som fagligt fyrtårn, og leder havde færdiggjort 2 ledelsesmoduler med faglig ledelse som omdrejningspunkt. Valget af anvendelsen af SP Sammenhængscirklen er foretaget med baggrund i dens stringente gennemgang og forholden sig til data, med et efterfølgende blik på handling.

I arbejdet med sammenhængscirklen, analyserer vi en given problemstilling i 3 perspektiver: Kontekst, aktør og individ, - og laver målsætninger/formuleringer ud fra alle 3 perspektiver. Desuden en meget konkret plan for evalueringen: Hvordan, under hvilke rammer og hvilken tidsplan.

Den overordnede ramme for evaluering ser ud som følger:

Der er udarbejdet plancher til personalet, som viser den måde vi arbejder med evaluering på (med eksempler), som vi forventer at bruge indtil implementeringen af de nye evaluerings – og dokumentationsredskaber er fuldstændig. En evaluerende pædagogisk praksis, hvor vi gennem didaktiske begreber udvikler egen læring og egne teorier, samtidig med analyse og dokumentation.

I.f.t. Dokumentation og evaluering, vil vi også i høj grad bruge det pædagogiske materiale vi har tilgængeligt via vores certificering i Nordic PAS. Vores faste personale har og vil fra 2019 – 2020 være/blive uddannet/opkvalificeret fagligt i brug af dette. Herigennem har vi mulighed for løbende at følge med i og evaluere børnenes udvikling og læring.

PAS (pædagogisk analyse system) er et vurderings – og beskrivelsesmateriale som gennem en række opgaver, er med til at finde et barns potentialer samt forudsætninger for læring.

Det er et evidensbaseret afdækningsssystem, som bygger på modeller fra fire anerkendte teoretikere: Alexandr Luria, Lev Vygotsky, Howard Gardner og Reuven Feuerstein bl.a. Howard Gardners intelligensbegreb som inspiration. (dvs Ud fra minimum 7 parametre: sproglig, visuel,

logisk/matematisk, motorisk, musisk, personlig og social.) PAS er skrevet ind i det, man kunne kalde for en dynamisk ramme, dvs. en forståelse af de menneskelige muligheder som mangfoldige og foranderlige.

PAS kan benyttes i vurderingen af mennesker fra 2 år og ind i voksenalderen. Når PAS kan anvendes til så bred en målgruppe, er det blandt andet fordi, det er opbygget i overensstemmelse med menneskets kognitive udviklingstrin. Systemet er opbygget i tre niveauer med rod i Blooms taksonomi, som opdeler læreprocesser i tre domæner:

1. Det kognitive domæne (tænkning, viden, problemløsning)
2. Det affektive domæne (holdninger, værdier, interesser og vurderinger)
3. Det psykomotoriske domæne (manuelt / motorisk)

Meningen er, at man får rettet fokus på barnets kompetencer og potentialer på hvert af disse områder, og dermed øger barnets motivation for at lære, ved at vide præcis hvornår og hvordan det lykkes for dem. Samtidig er det et dokumentationsmateriale, hvori man har en nem og overskuelig måde at opstille mål og delmål, og hele tiden har fokus på progressionsmålinger af det enkelte barns trivsel læring og udvikling. Ud fra systematikken i udredningen kan man som pædagog lettere vurdere differentieringsbehov og muligheder.

INDDRAGELSE AF BESTYRELSEN

- Det er lederens ansvar, at (forældre)bestyrelsen i daginstitutionen inddrages i arbejdet med den pædagogiske læreplan.
- Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen, evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan samt i daginstitutionens arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole.

Dagtilbudslovens § 15, stk. 1 og 2

I Aagades Børnehave har vi altid haft et tæt samarbejde med bestyrelsen. Dette både fordi det er et ønske og en stor del af vores værdigrundlag, men også fordi vi i Aagades Børnehave som privatinstitution, ikke "kun" har en forældrebestyrelse som kan bidrage med hjælp til arrangementer og ideer til aktiviteter o.a. – men hos os fungerer som en professionel bestyrelse, og dermed har stor beslutningsret, økonomisk ansvar for drift, og f.eks. også har ansvar for opsigelse af et barn hvis betaling el lign misligholdes, og er ansættende og afskedigende organ. Det er sådan, at der

lige nu blæser nogle politiske vinde – som i den grad også har indvirkning på hvordan vi arbejder i Aagades børnehave, derfor vil vi i næste afsnit skitsere og beskrive både baggrunden for - og, og hvordan inddragelsen af bestyrelsen anno 2020 og frem ser ud. Nedenstående er kun eksempler, men dem som er mest toneangivende i den måde vi arbejder på.

- Lovgivningsmæssigt kom der ændringer i dagtilbudsloven, som trådte i kraft i juli 2018.
- ændringer som skulle ud vikles og implementeres i Aagade inden juli 2020. Det handler bl.a. om den styrkede pædagogiske læreplan, - den er den vigtigste ift hvordan vi arbejder i Aagades børnehave. Bestyrelsen har undervejs i processen med tilgangen til denne (bl.a. oplæg til pædagogisk dag m.m.) og løbende underretning, været informeret, og har haft mulighed for at kommentere på den. Da den endelige 1. udgave var helt færdig, fik bestyrelsen mulighed for gennemlæsning og havde en godkendelsesmyndighed for den.
- Læreplansændringerne betød, at man på lokalt-politisk plan bestemte at tilsynet med daginstitutioner og dagplejen skal tilpasses den diskurs/ den sociale ramme der definerede den "nye virkelighed". Derfor blev tilsynsmaterialet til en kæmpe rapport – som sideløbende med læreplanen blev udarbejdet.
- På politisk plan blev det også bestemt, at persondataloven pr 25.maj i 2018 skulle reguleres ift til allerede gældende EU regler, og derfor udarbejdede leder en lang række dokumenter: samtykkeerklæringer, oplysningsskrivelser, forretningsaftaler ift GDPR, compliance analyse og dokumenter om mulighed for fortrydelse m.m. Alt dette blev bestyrelsen også løbende underrettet om, ligesom de hele vejen havde mulighed for
- Endelig er vi, en på mange måder ny-sammensat personalegruppe, som i forvejen er meget optaget af at definere vores pædagogiske praksis. Vi arbejder på at definere vores børnesyn, vores visioner ift alle de nye strømninger vi oplever indenfor vores faglige verden. Derfor har vi brugt tid på at indkøbe de materialer vi synes bedst understøtter de aktiviteter vi planlægger, og de ting vi systematisk reflekterer over og beskriver. Det være sig alt lige fra legetøj, sprog- og motorikmaterialer til bøger, testmateriale og lige nu helt ned til billedrammer som kan hænges op med ord og billeder som skal være med til at beskrive Aagades børnehaves visioner og praksis. Derudover er der i 2020 lavet helt ny medarbejderhåndbog som også er godkendt af bestyrelsen. Denne indeholder regler og retningslinjer for ansatte i Aagades Børnehave.

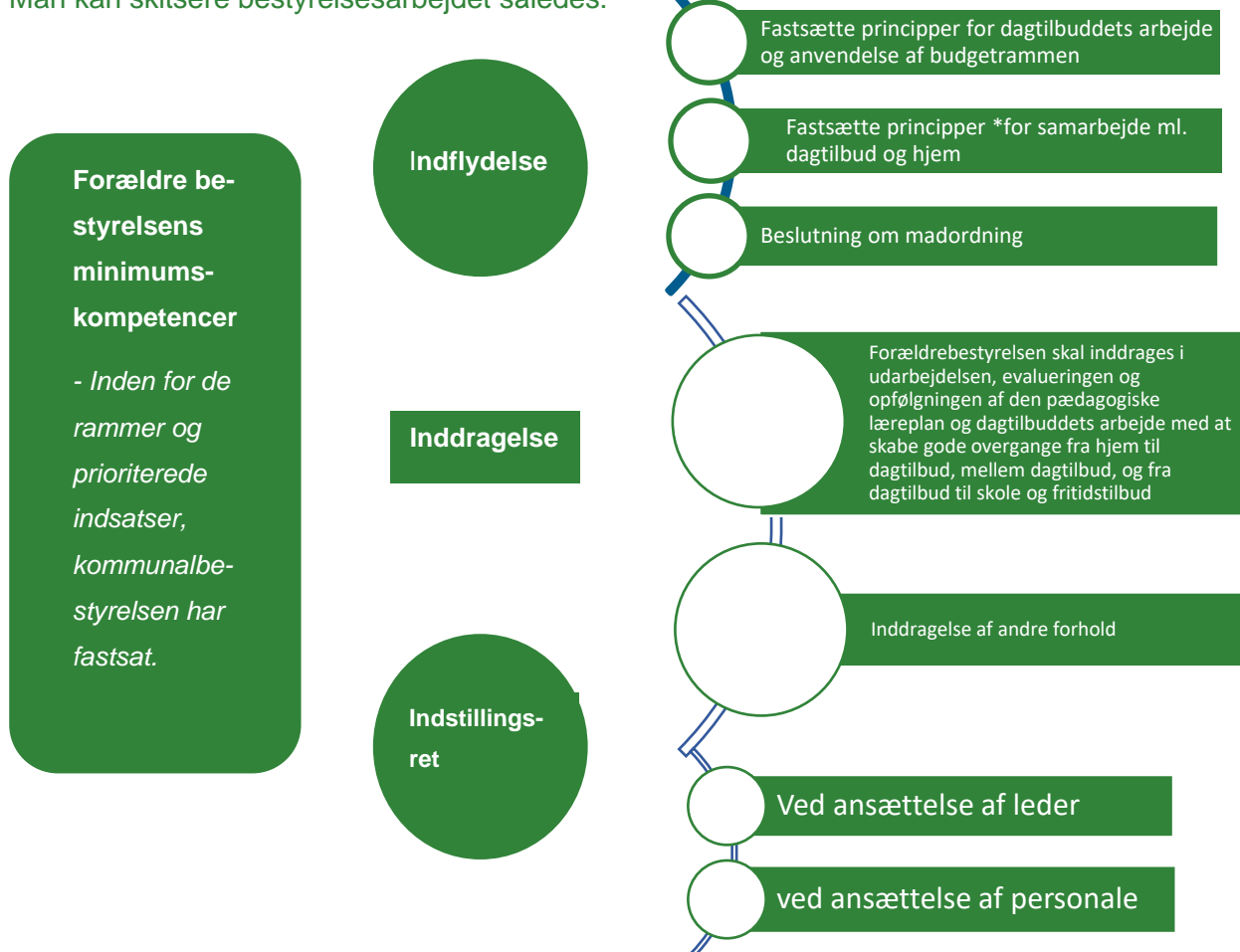
Alle disse punkter, er nogen vi løbende gennemgår til bestyrelsesmøder. – og lige præcis her, er det, at forældre og bestyrelsen har den største indflydelse – og det på en måde man ikke har mulighed for i kommunale institutioner. Bestyrelsen er forældrenes stemme – men i Aagades børnehave mere end det.

Bestyrelsesarbejdet fremover

BESTYRELSESARBEJDE i daginstitutioner betyder efter de nye lovændringer, en **LOVSIKRET MINIMUMSKOMPETENCE**:

Forældrebestyrelsen har fået en styrket indflydelse

Man kan skitsere bestyrelsesarbejdet således:

*Principper kan for eksempel være:

- Samtaler ml børnehave og hjem
- Hente- og bringe tidspunkter
- Forældres afholdelse af ferie med barnet
- Inddragelse af forældre i børns læring og/eller fokuseret forældreinvolvering (eksempler kunne være sprogudvikling, tidlig indsats eller inklusion)